

Európska
komisia

PANORAMA

Zaostrené na európsku regionálnu a mestskú politiku

LETO 2020 / č. 73

**Región
Emilia-Romagna
má na dosah
inteligentnejšiu
budúcnosť**

INICIATÍVNE
PROTI
OCHORENIU
COVID-19

ÚLOHA PROGRAMU
INTERREG
V RÁMCI ZELENEJ
DOHODY EÚ

Regionálna
a mestská
politika

PANORAMA

OBSAH

EDITORIÁL: Elisa Ferreira, Európska komisárka pre súdržnosť a reformy.....	3
POLITIKA SÚDRŽNOSTI ČELÍ VÝZVE OCHORENIA COVID-19: zaviedli sa výnimočné opatrenia v záujme ochrany životov a živobytia občanov EÚ.....	4
FINANČNÉ KRYTIE EÚ POMÁHA PODNIKOM PREŽIŤ PANDÉMIU KORONAVÍRUSU: finančné nástroje a iniciatívy v reakcii na novovzniknuté potreby.....	14
INFORMAČNÉ MIESTO: priority politiky súdržnosti týkajúce sa investovania do zdravia a blaha v regiónoch.....	16
INTERREG, UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ A EURÓPSKA ZELENÁ DOHODA: spoločným úsilím proti súčasným výzvam vrátane zmeny klímy.....	18
STRATÉGIA EÚ PRE REGIÓN JADRANSKÉHO A IÓNSKEHO MORA VÍTA SEVERNÉ MACEDÓNSKO: posilňovanie regionálnej spolupráce a dialógu.....	24
REGIÓN EMILIA-ROMAGNA: plnohodnotné využívanie finančných prostriedkov EÚ a stávanie na silných stránkach s cieľom podporovať inovačné a inteligentné prostredie pre budúce generácie.....	26
KAŽDÝ ZÁBER MÁ SVOJ PRÍBEH: výber víťazných príspevkov zo súťaže pohľadníc #EUinmyregion.....	36
#TÝŽDEŇREGIÓNÓVEÚ: TRI V JEDNOM: viac času na hlavné podujatie GR REGIO vo virtuálnom aj fyzickom prostredí.....	38
VAŠIMI SLOVAMI: mestá preberajú významnú úlohu pri sociálnej a hospodárskej obnove EÚ.....	39
AUDÍTORSKÉ SPOLOČENSTVO POSKYTUJE ZÁRUKU ZA EŠIF: audítori Komisie a členských štátov majú spoločnú zodpovednosť za riadenie fondov.....	40
MAPY: pohyb obyvateľstva v rámci EÚ a regiónov.....	42
PROJEKTY: profily úspešných projektov z Írska, zo Severného Írska, strednej Európy, z Belgicka a Holandska.....	44

4

18

24

26

36

44

EDITORIÁL

Od prvého zásahu k ekologickej renovácii: politika súdržnosti počas obnovy

Uplynulé mesiace boli pre nás všetkých náročné. Súcitím so všetkými, ktorí prišli o prácu alebo museli „pozastaviť“ svoj život, a vyjadrujem hlbokú spoluúčasť tým, ktorí ochoreli alebo sa navždy rozlúčili s milovanými osobami.

V týchto pohnutých časoch však máme aj dôvody na sebaistotu. Politika súdržnosti sa niekedy viní z toho, že je pomalá a ťažkopádna, no počas tejto krízy sme konali rýchlo a svižne. Prostredníctvom Investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus sme rýchlo presunuli nepridelené peňažné prostriedky v súčasných programoch. Už od apríla sa zabezpečujú ventilátory a rúška. Firmy a pracovníci sa už podporujú. Rýchlo sme zmobilizovali až 50 miliárd EUR, vďaka čomu sme v Európe zasahovali medzi prvými.

Nie je teda prekvapujúce, že sme základným kameňom historickej reakcie Európy na pandémie. Prostredníctvom „Európskeho nástroja obnovy“ Komisia navrhla, aby sa do dlhodobého rozpočtu EÚ na roky 2021 – 2027 zahrnulo dodatočných 750 miliárd EUR. Osobne sa neprestajne zasadzujem za to, aby solidarita a zblížovanie boli na čele a v jadre tejto obnovy. Teší ma, že v balíku je citeľné DNA politiky súdržnosti, či už v cieľoch, alebo v metódach ich dosahovania.

Návrhy zahŕňajú čerstvé finančné prostriedky pre politiku súdržnosti. Prostredníctvom REACT-EU sa do súčasných programov politiky súdržnosti doplní 55 miliárd EUR, ktoré sa budú prideľovať na základe závažnosti krízy v každej krajine, ako aj podľa relatívnej prosperity v krajine. REACT-EU je nový

tematický cieľ zameraný na zotavenie sa z krízy a naštartovanie obnovy. Znamená to podporovať najviac zasiahnuté sektory vrátane zdravotníctva, cestovného ruchu a kultúry a zároveň pomáhať pri dvojitej transformácii. Nejde o nové nasmerovanie politiky, ale skôr o preklopenie trnistej cesty spôsobenej ochorením COVID-19, aby sme sa mohli vrátiť k dosahovaniu nášho dlhodobého cieľa, ktorým je územné zblížovanie pomocou ekologickej a digitálnej transformácie každého regiónu.

Návrhy tiež obsahujú päťnásobné zvýšenie nového Fondu na spravodlivú transformáciu – zo 7,5 miliardy EUR na 40 miliárd EUR. Ďalej sme navrhli pozmeniť dlhodobé programy politiky súdržnosti tak, aby podporovali najviac zasiahnuté sektory a aby členským štátom umožnili pružnejšie presúvať peniaze medzi rozličnými fondmi politiky súdržnosti.

Do súčasných a budúcich programov politiky súdržnosti sa týmito zmenami celkovo vložia nové peňažné prostriedky vo výške takmer 100 miliárd EUR. Rada by som sa z hĺbky srdca poďakovala všetkým, ktorí umožnili tieto rýchle zmeny. Musíme však dbať na to, aby boli riadne zavedené a aby boli prínosné pre našich občanov.

Aj my konáme v súlade s našimi ekologickými vyhláseniami. Toto bude posledné tlačené vydanie časopisu *Panorama*, keďže prechádzame na plne digitálnu publikáciu.

Prijemné čítanie. Prajem vám pekné a bezpečné leto. ■

Elisa Ferreira
Európska komisárka pre súdržnosť a reformy

Politika súdržnosti čelí výzve ochorenia COVID-19

Európa sa stala epicentrom pandémie koronavírusu a EÚ sa ocitla pred výzvou, akú ešte nezažila. V nadväznosti na uvoľňovanie obmedzení pohybu na celom kontinente začínajú byť zrejmé dlhodobé dôsledky tejto celosvetovej krízy verejného zdravia. Politika súdržnosti a územná spolupráca zohrávajú dôležitú úlohu pri posilňovaní schopnosti Európy zvládnuť túto núdzovú situáciu a jej dramatické vplyvy.

EÚ prijala výnimočné opatrenia na ochranu životov a živobytia a poskytla podporu vo všetkých možných oblastiach, aby členským štátom pomohla zaistiť bezpečnosť občanov. Táto reakcia pozostávala z úkonov, ktorými sa riešili okamžité núdzové situácie, ako aj z politík a plánov, ktoré pomôžu Európe pri zotavovaní. Súčasná podpora je veľmi rozmanitá a zahŕňa poskytovanie pomoci s návratom do vlasti pre občanov, ktorí uviazli v zahraničí, či zavedenie dočasných opatrení na plnohodnotné využitie pružnosti pravidiel EÚ o štátnej pomoci.

V máji 2020 Európska komisia predstavila plány na rozsiahly Európsky plán obnovy zastrešený viacročným finančným rámcom (VFR). Tento plán je zostavený tak, aby sa ním mobilizovalo závratných 2,4 bilióna EUR s cieľom pomôcť člen-

ským štátom napraviť škody spôsobené nedávnou minulosťou a realizovať dôležité zmeny do budúcnosti. Konkrétnejšie sa ním budú smerovať investície do obnovy v záujme vytvorenia spravodlivej, začleňujúcej, digitálnej, ekologickejšej a odolnejšej Európy.

Financovanie budúcnosti

Nasledujúci dlhodobý rozpočet EÚ na roky 2021 až 2027 sa posilní v záujme podpory plánu. Európska komisia predložila preskúmaný návrh, ktorý celkovo pokrýva 1 850 miliárd EUR. Kombinujú sa v ňom výhľadový dlhodobý rozpočet vo výške 1 100 miliárd EUR a dodatočná suma 750 miliárd EUR, ktorá sa vloží prostredníctvom nového dočasného nástroja – Európskeho plánu obnovy, ktorý bude využívať finančné prostriedky získané na finančných trhoch.

Očakávaná obrovská investícia v rámci plánu obnovy sa bude realizovať prostredníctvom rôznych nástrojov, medzi ktoré patrí predovšetkým REACT-EU (Pomoc pri obnove v rámci politiky súdržnosti a pri obnove území v Európe).

Na túto novú iniciatívu bol navrhnutý rozpočet vo výške 55 miliárd EUR, ktorý sa rozdelí vo forme dodatočného financovania a pripočíta sa k rozpočtom vyhradeným na EFRR, ESF a Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (FEAD). Táto podpora je určená regiónom a členským štátom, ktoré

Investičná iniciatíva EÚ v reakcii na koronavírus Plus (CRII+)

Pružné využívanie štrukturálnych fondov medzi fondmi, regiónmi a témami a **100% miera spolufinancovania EÚ**

Lepšia ochrana najodkázanejších osôb poskytovanie **potravínovej pomoci** a základnej materiálnej pomoci **prostredníctvom elektronických kupónov**

Podpora základných sektorov dodatočné opatrenia a pružnosť s cieľom **pomôcť poľnohospodárom, rybárom, potravinárskemu sektoru a sektoru výroby plodov mora**

najviac zasiahla pandémia. Zároveň môžu využiť výhody vyplývajúce zo všeobecných zmien politiky súdržnosti, aby si uľahčili obnovu – napr. posilnená podpora pre pracovníkov a na opatrenia, ktorými sa rieši nezamestnanosť mladých ľudí a detská chudoba.

Ďalšou modernizáciou politiky súdržnosti po roku 2020 je rozšírenie rozsahu pôsobnosti, ktoré členským štátom umožňuje presúvať prostriedky medzi fondmi EÚ. Odvíja sa od pretrvávajúceho záväzku na podporu hospodárskej konkurencieschopnosti využívajúcej výskum a inováciu, na realizáciu digitálnej transformácie, vykonávanie európskej zelenej dohody a na presadzovanie európskeho piliera sociálnych práv. V tomto rozšírenom rámci sa vo vyhlídkach politiky súdržnosti vzhľadom na návrh revidovaného dlhodobého rozpočtu takisto objavuje podpora na pripravenosť zdravotníckych systémov a väčší dôraz na využitie potenciálu kultúry a cestovného ruchu.

Prevzatie iniciatívy

Dodatočná pružnosť pri prerozdelení finančných prostriedkov bola už vytvorená v rámci Investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus Plus (CRII+), ktorá zahŕňa aj dodatočnú zmenu pravidiel spolufinancovania programov politiky súdržnosti. Táto úprava dovoľuje EÚ poskytovať plnohodnotné financovanie opatrení členských štátov súvisiacich s krízou počas účtovného obdobia 2020 – 2021.

Podobná výnimka sa vzťahuje na FEAD, v súvislosti s ktorým bolo upravených niekoľko pravidiel vzhľadom na meniace sa okolnosti. Balík CRII+ obsahuje aj zmeny Európskeho námorného a rybárskeho fondu.

CRII+ bola vytvorená doplnkovo k pôvodnej Investičnej iniciatíve v reakcii na koronavírus (CRII), ktorá bola zriadená v marci 2020. Balíkom CRII sa aktivovalo 37 miliárd EUR nepridelených finančných prostriedkov politiky súdržnosti na podporu členských štátov.

Zároveň sa ním vytvorila možnosť pre členské štáty, aby mohli využívať finančné prostriedky politiky súdržnosti na výdavky súvisiace s ochorením COVID-19, napr. na investície do systémov zdravotnej starostlivosti. Prostredníctvom REACT-EU sa bude budovať na opatreniach zavedených touto dvojicou iniciatív. >

MOBILNÉ ZDRAVOTNÍCKE JEDNOTKY PODÁVAJÚ POMOCNÚ RUKU

Obyvatelia portugalských miest Condeixa-a-Nova a Montemor-o-Velho v regióne Coimbra budú čoskoro môcť využívať pomoc mobilných zdravotníckych jednotiek. V tomto projekte podporenom z EFRR za zabezpečilo vybavenie dvoch vozidiel, ktoré používajú tímy poskytujúce zdravotnú starostlivosť, ako aj psychologickú a sociálnu podporu.

Táto nová multidisciplinárna služba venuje osobitnú pozornosť zraniteľným jednotlivcom, rodinám či skupinám. Najskôr sa zavedie v pilotnej fáze a neskôr sa nasadí v širšej oblasti.

<https://europa.eu/!br93KY>

Tretia zmena uplatnená v rámci balíka CRII sa týka doplnenia kríz verejného zdravia na zoznam núdzových situácií patriacich do rozsahu pôsobnosti Fondu solidarity EÚ (FSEÚ). FSEÚ bol vytvorený v roku 2002 v reakcii na závažné záplavy, ktoré postihli strednú Európu, a slúži na podporu európskych regiónov v prípade prírodnej katastrofy. Doteraz pomohol 24 európskym krajinám a jeho celkový príspevok dosahuje vyše 5,5 miliardy EUR.

Doplnenie závažných zdravotných núdzových situácií medzi situácie, v ktorých možno žiadať o pomoc z FSEÚ, umožňuje členským štátom a takisto aj krajinám, ktoré aktuálne rokujú o prístupí k EÚ, požiadať o príspevok na pokrytie verejných výdavkov súvisiacich s krízou.

Samozrejme je nutné splniť určité kritériá, aby mohla byť udeľená podpora z FSEÚ pri riešení problémov súvisiacich s ochorením COVID-19. Výdavky musia byť väčšie ako 0,3% podiel hrubého národného dôchodku príslušnej krajiny alebo ako celková suma 1,5 miliardy EUR (v cenách z roku 2011) do štyroch mesiacov od zavedenia prvého verejného opatrenia v krajine na riešenie krízy.

Krajiny žiadajúce o túto pomoc boli vyzvané, aby podali žiadosť do 24. júna 2020. Na rok 2020 bola celkovo naplánovaná podpora vo výške 800 miliónov EUR.

Dodatočná podpora je napokon dostupná prostredníctvom nového nástroja núdzovej podpory (ESI). Tento mechanizmus pomoci s rozpočtom 2,7 miliardy EUR je zostavený tak, aby dopĺňal ostatné nástroje EÚ. Posilní sa ním schopnosť Únie priamo reagovať na krízové situácie – napríklad prostredníctvom uľahčenia cezhraničnej prepravy pacientov z mimoriadne závažne postihnutých oblastí do nemocníc s voľnou kapacitou.

Územná spolupráca je ešte dôležitejšia ako predtým

Prepuknutie ochorenia COVID-19 podrobilo skúške všetky hľadiská nášho bežného života – vrátane územnej spolupráce, ktorá sa musí vysporiadať s najnáročnejším obdobím za niekoľko desaťročí.

POSILNENIE ZDRAVOTNEJ BEZPEČNOSTI

Osobné ochranné prostriedky pre personál piatich zdravotníckych zariadení, ktoré prijímajú pacientov s podozrením z nákazy COVID-19 alebo potvrdené prípady, a rúška pre obyvateľov regiónu – tento poľský projekt vytvorený vďaka finančnej podpore z prostriedkov politiky súdržnosti pomáha chrániť obyvateľov Lodžského vojvodstva v Poľsku. Zároveň sa poskytli informácie o odporúčanom používaní rúšok a hygiene.

V ďalšom projekte na podporu zdravotníckych služieb v tejto oblasti sa zaoberalo základné lekárske vybavenie. V rámci projektu bolo celkovo dodaných 79 ventilátorov a 34 sanitiek. Zakúpilo sa aj röntgenové, EKG, ultrazvukové a anestetické vybavenie, spolu s monitormi srdcovej činnosti, defibrilátormi, infúznymi pumpami, pulzovými oxymetrami a spirometrami, ako aj dekontaminačné vybavenie, matrace a mydlo.

<https://europa.eu/!Uh99MV>

KOMUNITNÉ CENTRÁ OSLOVUJÚ OBYVATEĽOV CEZ INTERNET

Nadviazanie kontaktu počas zákazu vychádzania v Lille – projekt, ktorý sa začal v roku 2017 s cieľom prepojiť osem komunitných centier nachádzajúcich sa v tomto francúzskom meste, im pomohol pokračovať v činnosti aj napriek zatvoreným dverám. Služby sa poskytovali cez internet a telefonicky, takže sa zhodnotili investície projektu do digitálnych riešení v záujme rozšírenia činnosti centier zameraných na posilnenie kvality života občanov a občianskej angažovanosti.

Centrá presadzujú sociálnu inováciu a mediáciu a ich konečným cieľom je posilniť sociálne väzby a podnecovať kolektívne vyjadrovanie názorov. V rámci spoločnej činnosti projektu sa tiež kontaktujú s centrami v širšom regióne s cieľom ďalej šíriť tento prístup. Projekt získal príspevok z EFRR vo výške 210 000 EUR, pričom jeho celkový rozpočet dosahuje 350 000 EUR.

<https://europe-en-hautsdefrance.eu/mon-centre-social-a-la-maison/>

PREPOJENIE ZDROJOV A DODÁVATEĽOV OSOBNÝCH OCHRANNÝCH POMÔCOK

Vyrábate zdravotnícke textilie? Alebo hľadáte rúška, lekárske zástery či podobné pomôcky? Teraz existuje databáza, ktorá spája výrobcov a nákupcov takýchto výrobkov. Iniciatíva má korene v projekte financovanom EÚ TEX-MED ALLIANCES, ktorý sa vykonával v rámci programu ENI CBC MED.

Projekt bol zriadený s cieľom vytvoriť cezhraničné spojenectvá medzi súkromnými spoločnosťami z textilného odvetvia. V súčasnosti sa mapujú priemyselné kapacity (v Egypte, Grécku, Jordánsku, Palestíne, Španielsku, Taliansku a Tunisku) na výrobu osobných ochranných pomôcok, ako sú filtračné rúška a ochranné rukavice.

Súčasťou plánu je tiež mapovať rôznych aktérov podľa toho, čo robia najlepšie. „Naše regióny majú odborné znalosti v rozličných oblastiach,“ uvádza projektová manažérka Monica Olmos. „Riešením by mohlo byť kombinovanie zdrojov – napr. vyrábať filtračné rúška v Tunisku s použitím textílií vyrobených v Španielsku alebo Taliansku.“

<http://www.enicbcmed.eu/projects/tex-med-alliances>

Interreg

30 years together

SPÁJANIE SÍL NA SEVERE

Keď sa takmer v celej Európe zrazu zaviedol zákaz vychádzania, skupina expertov z programu severných periférnych oblastí a arktického regiónu (NPA) sa rozhodla, že bude spolupracovať, aby pochopila, čo možno spraviť v reakcii na pandémiu koronavírusu.

Skupina reakcie na COVID-19 NPA je neformálna skupina expertov, ktorí sa zúčastnili na projekte elektronického zdravotníctva NPP alebo NPA alebo ho viedli. Záujem o účasť v skupine rýchlo prejavilo 40 zdravotníckych expertov (klinickí lekári, riaditelia v oblasti zdravotníckych služieb a odborníci na digitálne technológie) zo siedmich krajín v oblasti NPA. Skupina skúma rozličné aspekty, pri ktorých by bola produktívna spoločná reakcia: klinické aspekty, zdravie a blaho, technologické riešenia, komunitná reakcia a hospodársky vplyv.

<http://www.interreg-npa.eu/covid-19/npa-covid-19-response-group/>

Interreg

30 years together

CEZHRANIČNÁ PODPORA PRE FRANCÚZSKÝCH PACIENTOV

Nemecko, Luxembursko a Švajčiarsko poskytli viac než 100 postelí pre vážne chorých pacientov z francúzskeho regiónu Grand Est, ktorý bol mimoriadne závažne zasiahnutý pandémiou.

SHG-Kliniken Völklingen v Nemecku prijala pacientov s ochorením COVID-19 z Francúzska, ktorí potrebovali kritickú podporu. Táto nemocnica so sídlom v širšom regióne, ktorý sa rozprestiera v Nemecku, Belgicku, vo Francúzsku a v Luxembursku, je prijímateľom niekoľkých projektov cezhraničnej spolupráce Interreg podporených EÚ, ako sú SANTRANSFOR a COSAN.

Luxemburský zväz nemocníc, do ktorého aktuálne patrí 10 luxemburských nemocníc a špecializovaných kliník, zmobilizoval svojich členov, aby prijímali pacientov z Francúzska a zo širšieho regiónu. Nemocnica v Cerdanya, ktorá sa nachádza na hranici medzi Španielskom a Francúzskom, ošetrovala pacientov s ochorením COVID-19 z oboch krajín.

<https://bit.ly/2047UY0>

Interreg 30 years together

PRIPRAVENÁ ŽUPA

Mestská nemocnica Caritas Roşorii de Vede v rumunskej župe Teleorman bola určená za podpornú nemocnicu na liečbu pacientov s ochorením COVID-19. S cieľom pomôcť nemocnici Caritas pripraviť sa na možnosť veľkého prílivu kriticky chorých pacientov jej mestská nemocnica Zimnicea zapožičala dva injekčné dávkovače, tri monitory životných funkcií a jedno všeobecné anestetické zariadenie.

Toto vybavenie bolo poskytnuté nemocnici Caritas až do vyliečenia všetkých pacientov nakazených ochorením COVID-19. Zakúpilo sa prostredníctvom projektu ROBG-174 „Na vašom zdraví záleží! – Modernizácia nemocníc Zimnicea a Svištov“ financovaného v rámci programu Interreg V-A Rumunsko – Bulharsko.

<https://bit.ly/3ghxOEo>

Interreg

30 years together

Viacero členských štátov zo dňa na deň zatvorilo svoje hranice. Napriek tomu, že dôvodom bola opatrnosť, sa týmito nevídanými rozhodnutiami vytvorili komplikácie pre mnohé sektory hospodárstva. V niektorých oblastiach sa určité sektory ocitli na pokraji zrútenia.

Občania EÚ sa zobudili do sveta so zmrazenými slobodami, ktoré veľmi dlho považovali za samozrejmé – predovšetkým európsku identitu a slobodu pohybu.

V reakcii na túto situáciu Európska komisia zdôraznila význam zabezpečenia rovnakého zaobchádzania s cezhraničnými pracovníkmi a vydala usmernenia s cieľom zaistiť, aby sa naďalej mohli poskytovať verejné služby v pohraničných oblastiach. Okrem toho Európska komisia aj napriek veľmi obmedzeným právomociam EÚ v oblasti verejného zdravia podporila spoluprácu v oblasti zdravotnej starostlivosti medzi vnútroštátnymi, regionálnymi a miestnymi orgánmi.

Tento záväzok k vzájomnej pomoci má u občanov EÚ odozvu. Reakcia na krízu COVID-19 dosvedčuje pôsobivú dôvtipnosť, vynaliezavosť a solidaritu Európanov a opätovne potvrdzuje,

že územná spolupráca nie je len voliteľným doplnkom, ale že občania ju vítajú, pričom v mnohých prípadoch má dokonca zásadný význam pre ich živobytie.

Projekty financované z programu Interreg, ako sú projekty vyzdvižené v tomto článku, spontánne pomohli riešiť zdravotné a hospodárske hľadiská pandémie, a to v rámci EÚ aj na jej vonkajších hraniciach.

Spolu sme silnejší

Solidarita EÚ a ochota spolupracovať boli očividné v celej Európe aj za jej hranicami. V nedávnej francúzsko-nemeckej iniciatíve za európsku zdravotnú úniu sa presadzuje užšia koordinácia v oblasti starostlivosti o pacientov vyžadujúcich si intenzívnu starostlivosť a podporuje spoločný výskum a vývoj vakcín a liekov. Ďalej sa v nej vyzýva na ochranný európsky štít pre lieky a liečivá s cieľom vytvoriť spoločný zdroj prostriedkov na zabezpečenie nadväznosti dodávateľského reťazca, aby sa odstránili obmedzenia v rámci vnútorných hraníc.

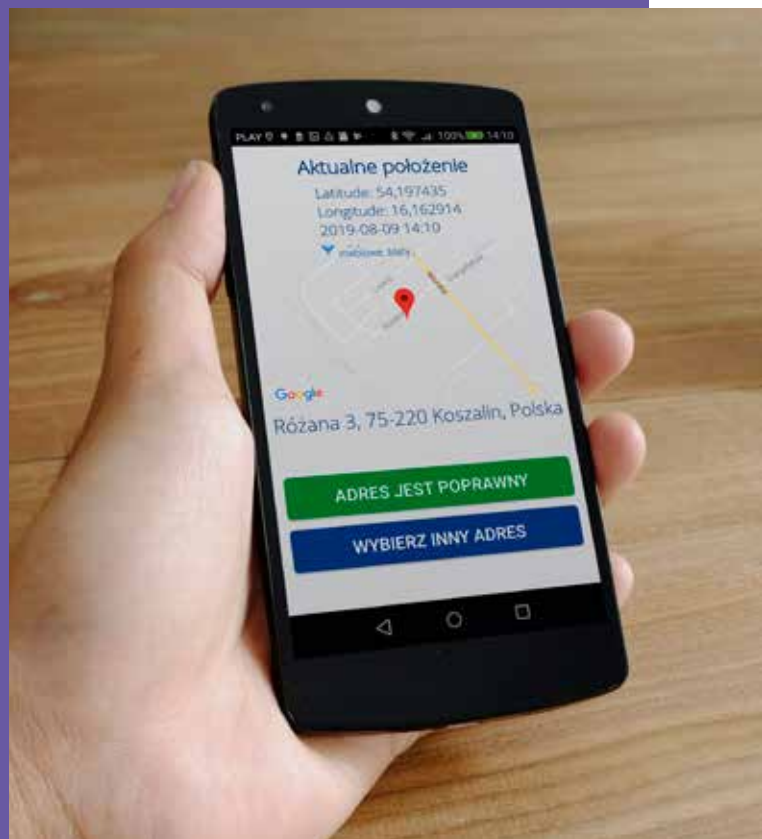
SOLIDARITA POMOCOU IT

Spájanie občanov, ktorí hľadajú pomoc, so sieťou, ktorá ju poskytuje – webové sídlo a mobilná aplikácia vyvinuté v poľskom programe „Program dobrej podpory“ sú určené osobám, ktoré potrebujú pomoc a služby, alebo jednotlivcom, ktorí im poskytujú podporu. V roku 2019 tento systém získal prestížne ocenenie REGIOSTARS za najinovačnejší nástroj IT v oblasti sociálnych služieb. Dobrá podpora má štyri zložky:

- Dobrá starostlivosť – nástroj na poskytovanie starostlivosti, ktorý občanom pomáha organizovať si prácu v domácnosti;
- Dobrý opatrovateľ – mobilná aplikácia, ktorá opatrovateľom umožňuje zistiť, kedy, kde a u koho sú potrební, a označovať úlohy po ich vykonaní;
- Dobrý sused – systém, do ktorého sa môžu občania zaregistrovať a žiadať či ponúkať pomoc s úlohami, ako je nákup liekov alebo chodenie von so psom;
- Dobrá rodina – do smartfónov používateľov sa umiestni virtuálne núdzové tlačidlo a po jeho aktivácii možno automaticky upozorniť až šesť vybraných osôb.

Táto výkonná aplikácia je počas pretrvávania krízy COVID-19 dostupná bezplatne, najmä na podporu občanov, ktorí potrebujú pomoc, pretože sú v samoizolácii.

<https://goodsupport.eu>

Presadzuje sa v nej aj cezhraničná stratégia proti pandémie, ktorá sa má zahrnúť ako priorita do Aachenskej zmluvy medzi týmito dvomi krajinami. Vo vyhlásení bolo zdôraznené, že ak nebudeme spolupracovať v boji proti vírusu, zanikne samotná podstata európskej myšlienky. Naopak, úspešnou spoločnou reakciou sa preukáže skutočná pridaná hodnota spolupráce, ktorú občania ocenia a uznajú. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

Reakcia EÚ na koronavírus: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response_sk

Taliansko a Slovinsko spolupracujú v boji proti kríze COVID-19

Pandémia koronavírusu zmenila za niekoľko uplynulých mesiacov mnohé aspekty bežného života ľudí. Z dôvodov zdravotnej bezpečnosti boli zavedené obmedzenia na mnohých vnútorných hraniciach v celej EÚ.

Nikde to nie je viditeľnejšie ako na hraniciach medzi Talianskom a Slovinskom. Po druhej svetovej vojne sa mesto Gorizia rozdelilo medzi Taliansko a Juhosláviu (terajšia Slovinská republika), pričom staré mesto zostalo v Taliansku a nové mesto Nova Gorica sa rozvíjalo na druhej strane hranice.

Tieto dve mestá, ktoré boli 57 rokov oddelené „jemnou“ železnou oponou (Juhoslávia bola socialistická krajina, no nebola zahrnutá do Varšavskej zmluvy), spoločne s príslušnou obcou Šempeter-Vrtojba zostavili spoločnú stratégiu na rozvoj jednej spoločnej mestskej oblasti. Keďže Gorizia, Nova Gorica a Šempeter-Vrtojba nemali dostatočné právne nástroje na zabezpečenie spoločnej cezhraničnej stratégie a potrebovali vytvoriť podmienky na spoločné infraštruktúry a služby, v roku 2011 zriadili európske zoskupenie územnej spolupráce ECGT-GO.

Cieľom bolo naplánovať jedno cezhraničné mesto a presadiť myšlienku, že spoluprácou možno zabezpečiť skutočné možnosti rozvoja. Vďaka tvorcom politik a zručným odborníkom sa ECGT-GO stalo sprostredkovateľským orgánom a jediným prijímateľom prvej a zatiaľ jedinej integrovanej územnej investície (IÚI) podporenej z programu Interreg.

Primátor mesta Gorizia (Taliansko) Rodolfo Zibera a primátor mesta Nova Gorica (Slovinsko) Klemen Miklavič sa 29. februára 2020 zúčastnili na spoločných oslavách v slovinskom hlavnom meste Ľublana na podporu postupu kandidatúry miest Nova Gorica a Gorizia do druhej fázy kandidatúry na Európske hlavné mesto kultúry 2025 (EHMK 2025).

Odstraňovanie prekážok

Následne slovinské mesto Nova Gorica narychlo postavilo plot, ktorým sa odrezalo od svojej talianskej dvojčky, a toto gesto sa najskôr javilo ako symbol návratu k trpkaj a rozdelenej minulosti. Teraz, uprostred núdzovej situácie súvisiacej s koronavírusom, sú dvaja primátori v každodennom kontakte, no na diaľku.

Tím GO!20258 ich spojil počas inaugurácie „Virtuálnej kaviarne GO! 2025 Nova Gorica – Gorizia“, ktorá je jednou z iniciatív kandidatúry EHMK 2025 a ktorú koordinovalo EGTC-GO prostredníctvom živého vysielania na facebookovej stránke GO! 2025 Nova Gorica – Gorizia. Napriek dočasnému obnoveniu kontroly hraníc, ktoré spôsobilo trápenie a smútok, tieto dve mestá naďalej úzko spolupracujú, pretože majú v úmysle spoločne čeliť tejto spoločnej núdzovej situácii.

„Počet nakazených v Novej Gorici je v porovnaní so zvyškom Slovinska nízky“, uviedol primátor Miklavič, „a Nova Gorica dokázala postupovať rýchlejšie vďaka takmer každodenným aktuálnym informáciám o situácii v Taliansku, ktoré mi poskytoval môj priateľ a kolega Zibera. Život obidvoch miest je hlboko previazaný a táto núdzová situácia nám pomohla pochopiť, že je nutné stanoviť spoločný systém riadenia na zvládanie takýchto núdzových situácií.“

Primátor Zibera zdôraznil, že vďaka úlohe EGTC-GO – európskeho zoskupenia územnej spolupráce, ktoré zriadili Gorizia, Nova Gorica a susedná obec Šempeter-Vrtojba, môže toto cezhraničné územie vyslať silný signál. „EGTC-GO je Európa,“ zdôraznil Zibera. „Predstavujeme presadzovanie Európy plnej možností, model spolupráce, ktorý možno vyviezť aj do iných krajín.“ Obidvaja primátori sa zhodli, že EGTC-GO je kľúčovým hráčom pri zrýchľovaní oživenia hospodárstva a postupu cezhraničného rozvoja po skončení núdzovej situácie.

Zjednotenie miest a občanov

Počas pandémie cezhraničné tímy lekárov naďalej spolupracujú na diaľku, cez Facebook sa organizujú podujatia vrátane jazykových kurzov slovinčiny a taliančiny, ktoré prilákali stovky ľudí. Primátori miest udržiavajú neustály kontakt a naliehajú na svoje príslušné národné vlády, aby čo najskôr opätovne otvorili hranice, a súčasne koordinujú vzájomnú podporu týkajúcu sa otázok súvisiacich s núdzovou situáciou. Miestni obyvatelia hrajú cez novo postavený plot bedminton a volejbal, oslavujú narodeniny a rozdelené páry sa pri ňom stretávajú.

EGTC-GO si je veľmi dobré vedomé toho, že pandémia by mohla rýchlo zvrátiť nedávno dosiahnutý pokrok, a je presvedčené, že spolupráca je viac ako kedykoľvek predtým hlboko zakorenená v srdciach a mysliach väčšiny ľudí, ktorí žijú na oboch stranách hranice a cítia, že patria do jedného a zjednoteného mesta.

Kandidatúra na EHMK 2025 sa musí vnímať ako príležitosť na rozvoj týchto cezhraničných území, a nielen miestneho kultúrneho sektora. „Náš cezhraničný región má veľmi dôležitý a vplyvný nástroj – EGTC, ktorý by sa mal teraz zamerať na hospodárske problémy nášho územia. Musí byť schopné nasmerovať finančné prostriedky EÚ na hospodárske a rozvojové projekty, aby sa zrýchlila hospodárska obnova,“ dodal na záver Miklavič. ■

Videá (vytvorené v rámci iniciatívy Európske hlavné mesto kultúry 2025):

Krátka verzia: <https://youtu.be/ZfsOrRuGvhE>

Dlhá verzia: https://youtu.be/ZOK-VoXmM_0

Finančné krytie EÚ pomáha podnikom prežiť pandémiu koronavírusu

Čelíme nevidanej zdravotnej, sociálnej a hospodárskej kríze. Európske podniky sa obávajú vplyvu ochorenia COVID-19 na zamestnancov, peňažné toky, obchodné plány a na svoje samotné prežitie. Táto kríza brzdí činnosti v mnohých krajinách a pozdĺž celých hodnotových reťazcov.

Predpokladaný vplyv na trh práce je takisto dramatický a najtvrdšie zasiahne najzraniteľnejšie osoby. Nevieme predvídať, ako dlho táto kríza potrvá, ale počas bezprostrednej fázy „prežitia“ môžeme reagovať, aby sme zmierili ekonomické ťažkosti, ktorým čelia európske podniky.

Podniky naliehavo potrebujú likviditu a cenovo dostupné financovanie, ktoré im umožní zostať nažive. Európska komisia mobilizuje európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF) s cieľom reagovať na tieto novovznikajúce potreby pružným spôsobom. EŠIF pomáhajú členským štátom pri riešení troch priorít, ktorými sú predovšetkým: **výdavky na zdravotnú starostlivosť, podpora režimov skráteného pracovného času a poskytovanie prevádzkového kapitálu pre malé a stredné podniky (MSP).**

Európska komisia v partnerstve s Európskou investičnou bankou (EIB) chcela objasniť nové pružné možnosti zavedené v rámci investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus (CRII a CRII Plus) a diskutovať o nich so zainteresovanými stranami.

Prostredníctvom *fi-compass* zorganizovala prvý webinár na tému „Finančné nástroje EŠIF v rámci investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus“, ktorý sa konal 11. mája. Prilákal viac než 500 účastníkov z riadiacich orgánov, finančných sprostredkovateľov, inštitúcií EÚ a ďalších zainteresovaných strán.

Pružnejšie financovanie

Webinár otvoril Johnathan Denness, vedúci oddelenia pre finančné nástroje a vzťahy s medzinárodnými finančnými inštitúciami na GR REGIO. Predstavil všeobecný kontext **dvoch balíkov opatrení týkajúcich sa finančných nástrojov EŠIF: CRII a CRII Plus**. Medzi pružné možnosti patrí uvoľnenie požiadavky na prispôsobenie hodnotení *ex ante* pri úprave existujúcich finančných nástrojov v reakcii na krízu.

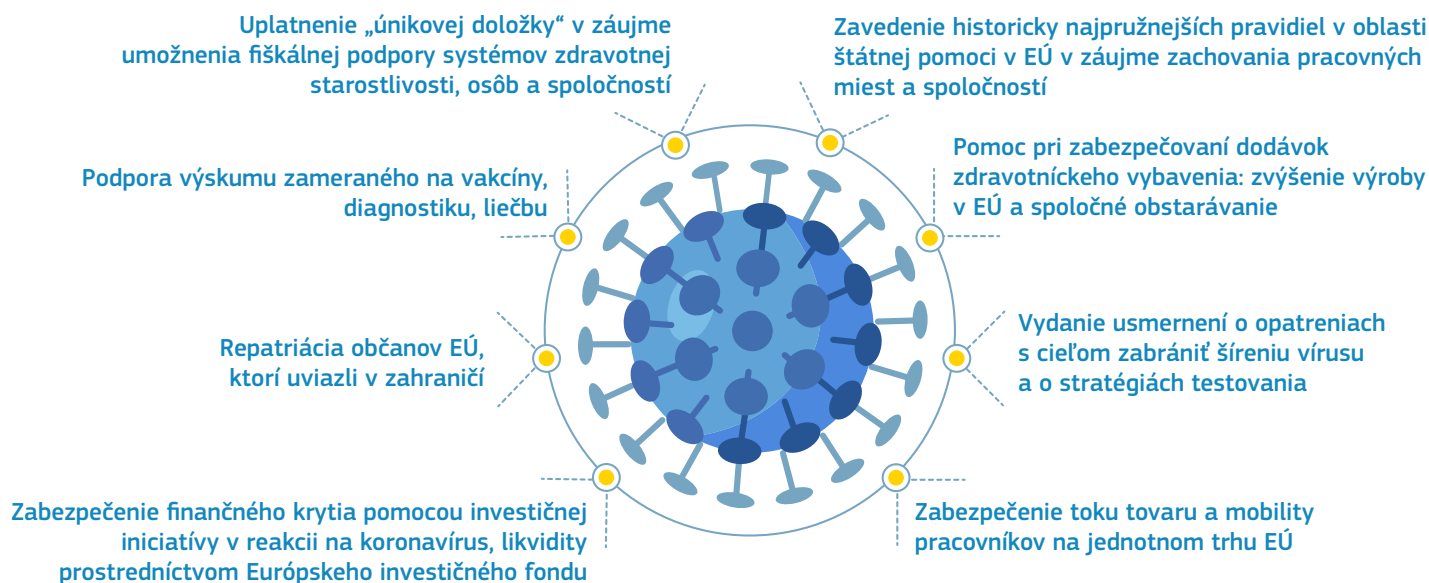
Nové pružné pravidlá sa tiež týkajú uvoľnenia niektorých požiadaviek v prípade, že sa podpora vzťahuje na požiadavky prevádzkového kapitálu. Riadiace orgány, národné podporné banky a ich partneri môžu využiť tieto pružné možnosti, aby rýchlo reagovali na potreby podnikov. Súčasťou balíka opatrení je aj zmena nariadenia 1303/2013 o spoločných ustanoveniach (NSU) a dočasného rámca v oblasti štátnej pomoci.

Vedúci oddelenia na GR EMPL Európskej komisie Loris Di Pietrantonio priblížil, že novinky NSU sa uplatňujú aj na finančné nástroje Európskeho sociálneho fondu (ESF). V rámci ESF už 17 členských štátov vytvorilo národné systémy režimov skráteného pracovného času. Tieto odchýlky a rýchle úpravy pomohli zaraziť dôsledky ochorenia COVID-19 na trhu práce. Z ESF tiež možno pokryť náklady na najatie personálu a výrobu zdravotníckeho vybavenia, liekov a súvisiacich predmetov.

Vedúci oddelenia na GR AGRI Európskej komisie Michael Pielke porozprával o poľnohospodárskom hľadisku. Počas aktuálnej krízy budú finančné nástroje Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka pomáhať farmárom čeliť ťažkostiam prostredníctvom samostatného prevádzkového kapitálu.

Vedúci poradného odboru pre finančné nástroje v EIB Frank Lee uviedol, že v rámci *fi-compass* bol vytvorený informačný prehľad

REAKCIA EÚ NA KORONAVÍRUS

s názvom „[Ako reagovať na krízu COVID-19 pomocou finančných nástrojov](#)“. Cieľom tohto úsilia je mobilizovať finančné nástroje EŠIF, a to aj v kombinácii s grantmi. Zámerom je inšpirovať riadiace orgány, národné podporné banky a inštitúcie a ďalšie zainteresované strany, aby využívali finančné nástroje EŠIF a poučili sa zo vzorových prípadov, ktoré už existujú.

Odborná referentka z oddelenia pre finančné nástroje a vzťahy s medzinárodnými inštitúciami na GR REGIO Európskej komisie leva Zālíte následne vysvetlila právne predpisy týkajúce sa CRII a CRII Plus a ďalšie regulačné iniciatívy vrátane opatrení v oblasti štátnej pomoci.

Vzorové príklady

Počas webinára boli predstavené dva príklady opatrení, ktoré boli zavedené v reakcii na prepuknutie ochorenia COVID-19. Generálny riaditeľ Slovak Investment Holding (SIH) Ivan Lesay potom vysvetlil, ako finančný nástroj „SIH antikورونا záruka“ pomáha MSP na Slovensku.

Poľsko takisto rýchlo konalo a prijalo opatrenia v reakcii na krízu. Riaditeľka oddelenia európskych programov v Bank Gos-

podarstwa Krajowego Aleksandra Kwiatkowska predstavila, ako bol upravený poľský finančný nástroj „Národný fond sociálneho podnikania“. Poľské orgány využívajú nové pružné možnosti na zlepšenie podmienok pri poskytovaní a splácaní úverov pre podniky.

Obidva príklady vyzdvihujú, ako možno rýchlo mobilizovať finančné nástroje s cieľom reagovať na potreby podnikov v Európe. Samotná Európska komisia si želá inšpirovať a podporovať riadiace orgány, národné podporné banky a inštitúcie aj v ostatných členských štátoch.

Na záver webinára bol vytvorený priestor na otázky a odpovede, v rámci ktorého odborníci z Európskej komisie a EIB odpovedali na otázky účastníkov. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

Webinár: <https://bit.ly/2YLu204>

Písomné odpovede: <https://bit.ly/3g1gJyw>

Ak máte doplňujúce otázky v súvislosti s finančnými nástrojmi EŠIF, obráťte sa na tím v Európskej komisii na adrese:

REGIO-B3-FINANCIAL-INSTRUMENTS@ec.europa.eu.

INFORMAČNÉ MIESTO

Upevňovanie zdravia a blaha v regiónoch EÚ

Politika súdržnosti naďalej investuje do zdravia v mnohých rôznych oblastiach, ako je starnúce európske obyvateľstvo, infraštruktúra zdravotnej starostlivosti a udržateľné systémy, elektronické zdravotníctvo, programy zdravotného poistenia a podpory zdravia.

Vnadväznosti na súčasnú krízu COVID-19 sa prostredníctvom investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus (CRII) zabezpečujú prostriedky na zrýchlenie a posilnenie podpory na výdavky súvisiace s koronavírusom. Týkajú sa financovania zdravotníckeho vybavenia, liekov, testovacích a liečebných zariadení, lekárskeho vybavenia (ako sú ventilátory či rúška) a podpory zraniteľných skupín.

Okrem toho sú teraz zavedené zrýchlené postupy na podporu prerozdelenia finančných prostriedkov politiky súdržnosti EÚ. V tomto článku rozoberáme investície plánované v programoch od roku 2014 v rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR).

Aké druhy zdravotníckych zlepšení sú prioritné?

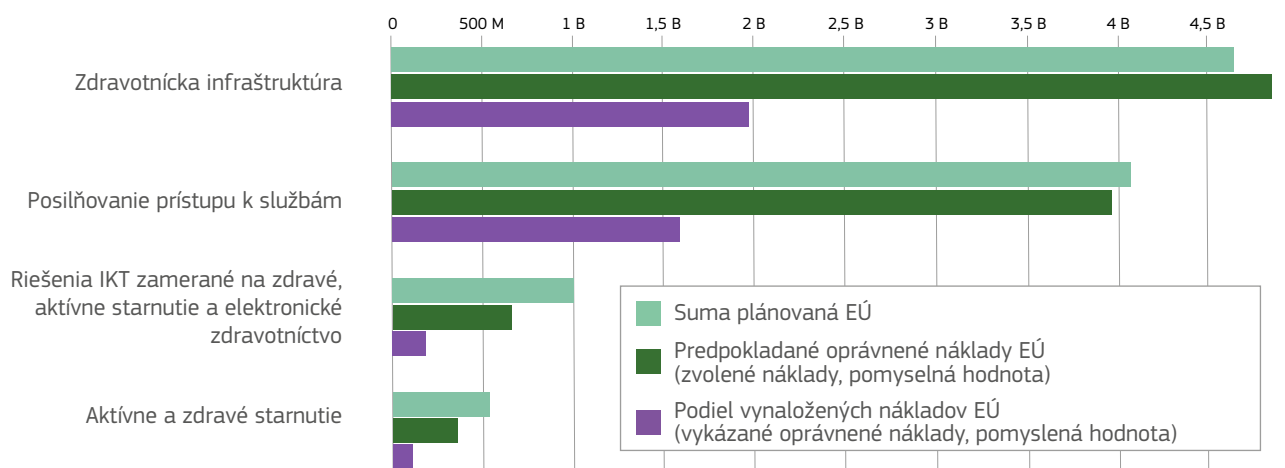
Z EFRR možno financovať veľa druhov zásahov. V usmerneniach Komisie na roky 2014 – 2020 boli vyzdvihnuté tieto priority:

- › Investície do zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry s cieľom zlepšiť prístup k zdravotnej starostlivosti a sociálnym službám a znížiť nerovnosti v oblasti zdravia.
- › Investície do infraštruktúry, ktoré prispievajú k modernizácii, štruktúrálnej transformácii a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a ktoré vedú k merateľným zlepšeniam výsledkov zdravotnej starostlivosti vrátane opatrení v oblasti elektronického zdravotníctva.
- › Cílené investície do infraštruktúry s cieľom podporiť prechod od inštitucionálnej starostlivosti ku komunitnej starostlivosti.
- › Podpora investícií do infraštruktúry v oblasti starostlivosti o deti, starostlivosti o staršie osoby a dlhodobej starostlivosti.

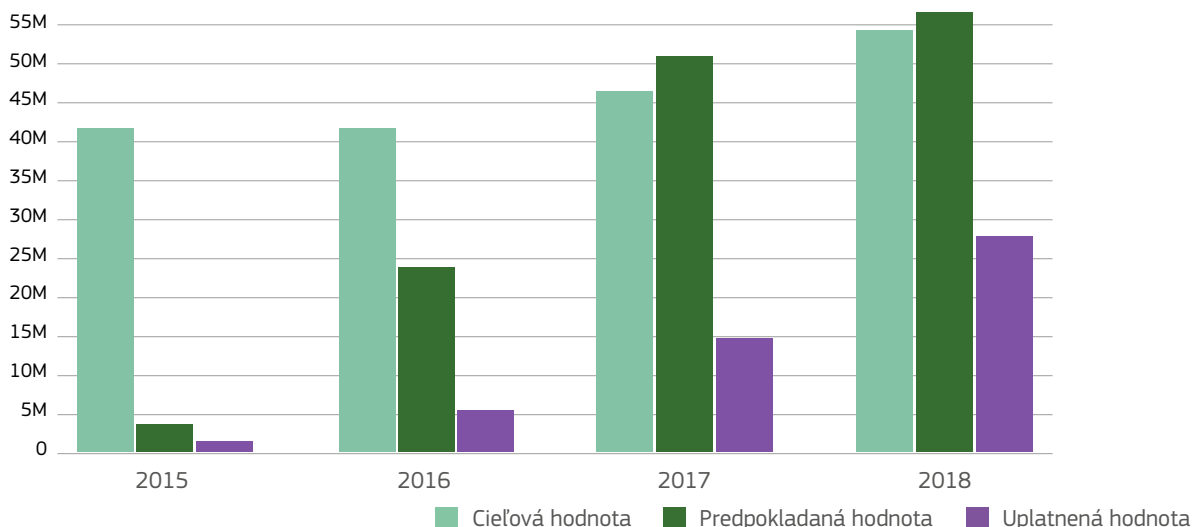
Investície do zdravotnej starostlivosti v programoch cezhraničnej spolupráce reagujú na potreby a výzvy identifikované v pohraničných regiónoch.

Spočiatku nie všetky krajiny plánovali investície EFRR do cieľov v oblasti zdravia. Vlastne len malý počet členských štátov vyčlenil veľké sumy na kategórie zdravotnej starostlivosti. Najlepším príkladom je Poľsko, ktoré vedie vo všetkých kategóriách. Vo všeobecnosti sa investície EFRR do zdravotnej starostlivosti zvyknú sústreďovať v menej rozvinutých krajinách a regiónoch.

POKROK INVESTÍCIÍ V RÁMCI POLITIKY SÚDRŽNOSTI EÚ (EFRR – ESF) DO ZDRAVOTNÍCKYCH SLUŽIEB V ROKOCH 2014 – 2020

EFRR 2014 – 2020 – POČET OBYVATEĽOV S PRÍSTUPOM K ZLEPŠENÝM ZDRAVOTNÍCKYM SLUŽBÁM (CO36)

Líši sa aj rýchlosť vykonávania, či už pri rozhodovaní o projektoch, ktoré budú financované, alebo v súvislosti s úrovňou investičných výdavkov vo vybraných projektoch. Menej rozvinuté regióny a krajiny zvyčajne mobilizujú finančné prostriedky EÚ na modernizáciu zdravotníckych služieb. V bohatších krajinách sú významné vnútroštátne rozpočty a v každom prípade nižšie finančné krytie EÚ na obyvateľa, ktoré sa prioritne uplatňuje v oblastiach, ako sú výskum a konkurencieschopnosť MSP.

Pokrok pri zabezpečovaní investičných výstupov

Na obdobie rokov 2014 – 2020 bol vymedzený jeden spoločný ukazovateľ s cieľom merať „počet obyvateľov s prístupom k zlepšeným zdravotníckym službám“. Spoločný ukazovateľ CO36 bol vymedzený takto: „Počet obyvateľov v danej oblasti, ktorý pravdepodobne bude využívať zdravotnícke služby podporené projektom. Zahŕňa to nové alebo zlepšené budovy, prípadne nové vybavenie pre rôzne druhy zdravotníckych služieb (prevencia, ambulantná a nemocničná starostlivosť, nadväzujúca starostlivosť).“

Tento ukazovateľ bol zostavený tak, aby umožňoval agregované sledovanie počtu obyvateľov, ktorí budú využívať zlepšenia zdravotníckych služieb financovaných EÚ. V grafe

uvedenom skôr v texte je porovnaný pokrok pri sledovaní kombinovaného zlepšenia európskych zdravotníckych služieb na základe meraní ukazovateľom CO36.

Z porovnania spoločných cieľov ukazovateľa a dosiahnutého pokroku vyplýva, že nie všetky programy, v ktorých sa investuje do zdravotnej starostlivosti, vykazujú spoločný ukazovateľ. CO36 teda nezachytáva všetky oprávnené opatrenia, ktoré majú mnohé iné výstupy a na ktoré sa vzťahujú ukazovatele špecifické pre jednotlivé programy, ktoré nemožno agregovať.

Spoločný ukazovateľ narazil na ťažkosti. Napríklad bolo náročné stanoviť presné ciele programov bez toho, aby bolo známe, ktoré projekty budú vybrané – preto sa ciele programov z roka na rok zvyšovali. Hodnoty o počte obyvateľov, ktorí využívajú služby, sa zbierajú z každého projektu. Tam, kde sa vyskytuje viacero projektov, sa pokrytý počet obyvateľov môže prekryvať, čo môže viesť k nadmernému započítaniu na úrovni programu. Niektoré programy to napravujú stanovením hraničných hodnôt pre pokrytý počet obyvateľov. Solídnosť vykazovaných hodnôt by pravdepodobne bolo možné riešiť hodnotením vplyvu. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/gyuv-h9j2>

**Zaoberáte sa problematikou, ktorú by ste chceli prebrať v rubrike
INFORMAČNÉ MIESTO v budúcich číslach *Panoramy*?**

Chceli by ste, aby sme na Platforme otvorených údajov EŠIF zverejnili nejaký súbor údajov?

V takom prípade nám pošlite e-mail: REGIO-EVAL@ec.europa.eu

Sledujte diskusiu na TWITTERI #ESIFopendata

alebo sa prihláste na odber nášho informačného bulletinu:

http://ec.europa.eu/newsroom/index.cfm?service_id=788

Interreg, udržateľný rozvoj a európska zelená dohoda

EÚ si počas celého roka 2020 pripomína 30. výročie programu Interreg a spoluprácu vo všetkých jej formách. Ako druhý pilier politiky súdržnosti je Interreg jadrom európskeho ducha, pretože regióny a krajiny povzbudzuje, aby sa borili s výzvami, ktoré možno zložiť len prostredníctvom vzájomnej spolupráce.

Zriadenie programu Interreg v roku 1990 bolo rozhodujúcim momentom pre politiku súdržnosti a odvíjalo sa od dlhých a náročných diskusií, ktoré sa začali niekoľko rokov predtým. Od konca 70. rokov 20. storočia sa integrovanie finančných prostriedkov EÚ do cielených, viacročných programov testovalo v programoch integrovaného rozvoja a neskôr v integrovaných programoch pre oblasť Stredozemného mora. Obidva druhy programov priniesli radikálnu zmenu bežného vyčleňovania finančných prostriedkov, t. j. uhrádzanie jednotlivých projektov, ktoré členské štáty predkladali na ročnom základe. Tento systém sa prestal považovať za presvedčivý, pretože v ňom chýbal strategický prístup.

Politika súdržnosti, v ktorej Interreg predstavuje zásadný prvok, odvtedy zabezpečuje rámec pre zásahy EÚ s uplatnením programového prístupu na európskej, vnútroštátnej a regionálnej úrovni. Časom sa upravil, no nestratil zo zreteľa svoju kľúčovú orientáciu, a to pracovať na vyváženom a udržateľnom rozvoji európskych regiónov. Národným vládam, regionálnym a miestnym samosprávam umožnil a aj naďalej umožňuje zapájať sa do zastrešujúcich stratégií a sietí v rámci rôznych oblastí politiky a v cezhraničnom kontexte.

Súčasťou tohto vyváženého a udržateľného regionálneho rozvoja je do veľkej miery aj riešenie zmeny klímy a environmentálnych výziev. Interreg už 30 rokov rieši zmenu klímy a prispieva k ekologickejšej Európe.

Spoločne proti hrozbám

Výzvy súvisiace so zmenou klímy a životným prostredím výstižne dosvedčujú prínosy spolupráce. Lesné požiare nepoznajú hranice a často za sebou nechávajú spúšť. Udržateľný rozvoj záplavových území v pohraničných oblastiach si vyžaduje úzku spoluprácu medzi všetkými zainteresovanými stranami. Ak orgány na jednej strane hranice povolia uskutočniť odvodnenie, bude to mať okamžitý a dlhodobý vplyv na kvalitu mokradí na druhej strane.

Znečistenie riek a morí, či už plastmi, alebo inými látkami, má obrovský vplyv, ktorý je určujúci pre kvalitu života občanov v rámci veľmi rozsiahleho zemepisného územia. Počas 30 rokov reagovali na tieto výzvy tisíce projektov financovaných EÚ a priniesli konkrétne výhody do pohraničných regiónov EÚ aj za jej hranicami, pričom sa ich prostredníctvom vybudovala dôvera a rešpekt medzi komunitami, ktoré sa delia o spoločný priestor.

Dramatické vplyvy zmeny klímy v súčasnosti pociťujeme v celej EÚ a na celom svete. Každým rokom sa otepľuje atmosféra a mení sa klíma. Z 8 miliónov druhov žijúcich na planéte hrozí zánik 1 miliónu. Naše ekosystémy sa znečisťujú a ničia.

Program Interreg ponúka príležitosť aj reakciu na tieto výzvy na európskej úrovni. Samotná komunita Interreg zohráva prostredníctvom svojej siete spolupracovníkov vybudovanej za 30 rokov úzkej spolupráce významnú úlohu v súvislosti s európskou zelenou dohodou.

Strategický prístup

Toto je nová stratégia rastu na úrovni celej EÚ, ktorej cieľom je pretvoriť Úniu na spravodlivú a prosperujúcu spoločnosť s moderným, nákladovo účinným a konkurencieschopným hospodárstvom, v ktorom sa do roku 2050 nebudú vyskytovať žiadne čisté emisie skleníkových plynov a v ktorom sa hospodársky rast oddelí od využívania zdrojov.

Zámerom tejto stratégie je tiež ochraňovať, zachovávať a posilňovať prírodný kapitál EÚ a chrániť zdravie a blaho občanov pred environmentálnymi rizikami a vplyvmi. Európska komisia uznáva, že táto transformácia musí byť spravodlivá a začleňujúca. Ľudia v nej musia byť na prvom mieste a musí sa venovať pozornosť regiónom, odvetviam a pracovníkom, ktorí stoja pred najväčšími výzvami. Komunita Interreg má prostredníctvom svojho prístupu, ktorý vychádza z miestnych pomerov a smeruje zdola nahor a ktorý sa zameriava na medzilidské kontakty a začleňovanie, ideálne postavenie na zabezpečenie skutočného prínosu k európskej zelenej dohode.

TN: NADNÁRODNÉ PROGRAMY

CLEANATLANTIC – NADNÁRODNÝ PROGRAM INTERREG PRE OBLASŤ ATLANTICKÉHO OCEÁNU

V programe CleanAtlantic sa usilovne pracuje na zvyšovaní povedomia v rôznych cieľových skupinách o zdrojoch, vplyvoch a riešeníach morského odpadu a o tom, ako môžu aktívne prispievať k predchádzaniu tomuto znečisteniu, jeho monitorovaniu a znižovaniu. V Španielsku (Vigo, A Guarda, Illa de Arousa), Portugalsku (Madeira, Sesimbra), vo Francúzsku (Pouldu) a v Írsku (Castlebar) sa uskutočnilo niekoľko kampaní na zvýšenie povedomia, ktoré boli zamerané na školy a rybárske komunity.

Cieľové skupiny prejavili veľký záujem a motiváciu, ktoré sú základom zmeny správania ľudí a pôsobia ako znásobovače a nositelia lepších postupov. Žiaci základných a stredných škôl sa zapojili do rôznych aktivít, ako je monitorovanie pobrežných oblastí, uplatňovanie monitorovacieho protokolu z rámcovej smernice o morskej stratégii či zber, klasifikácia a analýza morského odpadu nájdeného na pláži. Napríklad počas monitorovacieho opatrenia, ktoré sa uskutočnilo v Sesimbri (Portugalsko), 27 žiakov vyzbieralo 934 položiek morského odpadu, ktorý vážil 34,4 kilogramu a nachádzal sa na 700-metrovom úseku pláže. „Aktívna morská gramotnosť“ je ďalšia projektová iniciatíva, ktorá sa bude súbežne vykonávať v piatich portugalských mestách s rybárskymi prístavmi.

EÚ prispela sumou 2 436 930 EUR do celkového rozpočtu vo výške 3 249 241 EUR.

www.cleanatlantic.eu

V mnohých prípadoch môže spolupráca medzi regiónmi a/alebo členskými štátmi priniesť pridanú hodnotu v porovnaní so samostatným riešením prichádzajúcich výziev. Vzhľadom na cezhraničnú povahu a rozsah výziev, ktoré je potrebné riešiť pomocou európskej zelenej dohody, musíme všetci zintenzívniť svoje úsilie. Zelenú a klimaticky neutrálnu Európu skrátka môžeme dosiahnuť len vtedy, ak budeme konať jednotne.

Keďže európska zelená dohoda prinesie podstatnú zmenu, veľmi dôležitá je aktívna účasť a dôvera verejnosti v transformáciu, ak chceme, aby opatrenia fungovali a dočkali sa prijatia. Prechod na klimaticky neutrálnu spoločnosť je náročná úloha, ale súčasne je príležitosťou na vybudovanie lepšej budúcnosti pre všetkých. Týka sa ľudí a ich bežného života – našej výroby, spotreby, pohybu, vykurovania či ochladzovania našich domácností, práce a spolužitia.

Utužovanie spolupráce

Paralelne k vládnym opatreniam a predpisom zohrávajú úlohu aj občania, komunity a organizácie vo všetkých sektoroch našej spoločnosti a hospodárstva. V rámci európskej zelenej dohody Komisia na tento účel zavedie Európsky klimatický pakt, ktorým sa bude podnecovať široká spoločenská angažovanosť v oblasti klímy a životného prostredia prostredníctvom rôznych aktivít. Cieľom je inšpirovať a podporovať spoluprácu medzi ľuďmi a organizáciami. Bude stavať na existujúcich činnostiach a rozširovať ich, podnieti a privíta vznik nových činností a poskytne možnosti na vzdelávanie, výmenu znalostí, spoločnú tvorbu a spoluprácu.

Komunita Interreg sa môže opäť významne podieľať na rozvoji tohto nového paktu prostredníctvom úzkej spolupráce s viacstrannými zoskupeniami spolupráce, ktoré pôsobia v okolí spoločných prírodných oblastí, ako sú jazerá či pohoria. Takisto môže uplatniť svoje dlhodobé skúsenosti s rôznymi formami spolupráce na rôznych úrovniach a so zapojeným rozličným aktérov.

V súvislosti s medzinárodným rozmerom európskej zelenej dohody program Interreg zabezpečuje rámec pre spoločné opatrenia medzi členskými štátmi, ako aj medzi členskými štátmi a tretími krajinami s cieľom nájsť spoločné riešenia na spoločné problémy. Presadzuje sa ním cezhraničná výmena skúseností a uľahčujú sa spoločné kroky. Interreg sa vzťahuje na cezhraničnú, nadnárodnú a medziregionálnu spoluprácu, no súčasne zasadzuje spoluprácu do strategickejšieho politického prostredia, okrem iného prostredníctvom makroregionálnych stratégií EÚ či hraničného kontaktného miesta.

Makroregionálnymi stratégiami sa zabezpečuje rámec spolupráce v záujme lepšej koordinácie finančných prostriedkov EÚ, vnútroštátnych a regionálnych prostriedkov naviazaných na konkrétnu zemepisnú oblasť a v záujme sústreďovania týchto finančných prostriedkov do strategických projektov a iniciatív. Sú medziodvetvové, začleňujúce a zahŕňajú rôzne úrovne riadenia, čiže veľmi významne prispievajú k rozmeru spolupráce v európskej zelenej dohode a posilňujú tento rozmer.

Využívanie potenciálu

Spolu s makroregionálnymi stratégiami EÚ sú programy Interreg kľúčovými nástrojmi na riešenie otázok, ako je ochrana biodiverzity a čistá energia, v súvislosti s ktorými sa v európskej zelenej dohode výslovne uznáva význam spolupráce.

V týchto regiónoch je navyše veľký nevyužitý potenciál, ako bolo zdôraznené v oznámení „Podpora rastu a súdržnosti v pohraničných regiónoch EÚ“. Dodatočná spolupráca pri dosahovaní energetických, klimatických a environmentálnych cieľov v spojení so spoločnými investíciami tu môže výrazne prispieť k všeobecnej udržateľnej obnove.

Zámerom hraničného kontaktného miesta, ktoré zriadilo GR REGIO, je podporovať tento proces poskytovaním pomoci pri odstraňovaní možných právnych a administratívnych prekážok cezhraničnej spolupráce a podporovaním uhlíkovo neutrálnych činností na všetkých hraniciach EÚ.

ENI CBC: CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA V RÁMCI NÁSTROJA EURÓPSKEHO SUSEDSTVA

NULOVÝ ODPAD: STRATÉGIA DOBRÉHO ENVIRONMENTÁLNEHO STAVU – PROGRAM INTERREG ENI CBC OBLASŤ ČIERNEHO MORA NA ROKY 2014 – 2020

Cieľom tohto projektu je prispieť k celkovému zníženiu počtu viditeľných odpadkov (> 2,5 cm) vrátane plastových, rybárskych a hygienických odpadkov a počtu odpadkov na meter štvorcový na morskom dne vrátane odpadkov súvisiacich s rybárstvom na úrovne z roka 2012 do roku 2020 v Odeze (Ukrajina), Burgase (Bulharsko), Gurii (Gruzínsko) a Tekirdađu (Turecko). Vyžiada si to primeraný zber, triedenie a environmentálne vhodné likvidáciu najmenej 1,5 tony odpadkov z morského dna a 0,5 tony odpadkov z pobreží a pláží v týchto regiónoch.

Projekt stavia na výsledkoch predchádzajúceho projektu – Integrované modelovanie riadenia využívania pôdy v ústí riek vlievajúcich sa do Čierneho mora (ILMM-BSE), ktorý bol financovaný z operačného programu „Oblasť Čierneho mora 2007 – 2013“. Prvá plánovaná hlavná činnosť je zber a likvidácia morského odpadu. Kampaň „Lovenie odpadu“ sa organizuje v štyroch krajinách a zameriava sa na 330 miestnych rybárov, ktorých povzbudzuje, aby vyzbierali najmenej 1,5 tony opotrebovaného rybárskeho výstroja z morského dna.

Vykonávajú sa aj kampane na čistenie pláží s pomocou detí od 7 do 16 rokov a ich pedagógov. Úmyslom projektu je podnietiť najmenej 1 600 ľudí, aby pomohli vyčistiť pláže v okolí Čierneho mora,

a zároveň sa bude zvyšovať povedomie verejnosti, ktoré má kľúčový význam. Výskumníci sa zameriavajú na 75 základných a stredných škôl, 50 mimovládnych organizácií (MVO) a 25 miestnych mediálnych organizácií v rámci „Programu ekosystémového vzdelávania“, do ktorého sa zapojilo 4 500 osôb prostredníctvom multimediálnych nástrojov či online hier.

Rovnako ako predtým, aj v programovom období rokov 2021 – 2027 bude Interreg klásť osobitný dôraz na podporu naplňania klimatických cieľov a na transformáciu na ekologickejšiu, klimaticky neutrálnejšiu a odolnú Európu. Komisia na tento účel vyzdvihuje význam životného prostredia, klímy a energie a všeobecnejšie potrebu udržateľného rozvoja ako kľúčové hľadiská rozvoja vo všetkých programoch Interreg po roku 2020.

Cezhraničná spolupráca sa okrem toho podporuje vo všetkých navrhovaných nariadeniach politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027. Komisia navrhuje, aby sa v novom programovom období uľahčila a posilnila spolupráca medzi regiónmi a členskými štátmi v rámci „hlavných“ programov politiky súdržnosti. Takto sa tiež uľahčí dodatočná spolupráca pri naplňaní energetických, klimatických a environmentálnych cieľov. ➤

IPA CBC: CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA V RÁMCI NÁSTROJA PREDVSTUPOVEJ POMOCI

PESCAR: KONTROLA A ZNIŽOVANIE PESTICÍDOV – PROGRAM INTERREG IPA CBC CHORVÁTSKO – BOSNA A HERCEGOVINA – ČIERNA HORA 2014 – 2020

Cieľom projektu PESCAR je chrániť a zachovávať životné prostredie, podnecovať udržateľné využívanie prírodných zdrojov a zvyšovať inštitucionálnu kapacitu v súvislosti s ochranou životného prostredia. V reakcii na neustále sa zvyšujúce využívanie pesticídov v regiónoch cezhraničnej oblasti Chorvátska a Bosny a Hercegoviny sa v tomto projekte vytvoril systém na vydávanie výstrah a tvorbu prognóz o škodcoch a ochoreniach, ktorý zahŕňa sieť meteorologických strojov a staníc vizuálnej kontroly škodcov, ktoré vydávajú výstrahy o poveternostných podmienkach a škodách spôsobených škodcami.

Zároveň sa v ňom vytvorila spoločná databáza poľnohospodárskych producentov, ktorí budú informovaní o odporúčaní vypracovaných pomocou údajov o miestnych poveternostných podmienkach a vývojových štádiách ochorení a škodcov. Údaje z prognostického systému sa okrem toho využívajú aj v rámci politiky udržateľnej prevencie znečistenia pesticídmi, ktorá zahŕňa akčný plán a konkrétne opatrenia na predchádzanie znečisťovania pesticídmi v projektovej oblasti.

Tento projekt bol mimoriadne začleňujúci, pretože partneri vrátane krajskej administratívy, ministerstva, rozvojovej agentúry, univerzity a poľnohospodárskeho ústavu v ňom spojili sily, aby obmedzili škody spôsobené pesticídmi, najmä v podmienkach, keď zmena klímy vplyva na produkciu a poľnohospodári nemajú dostatočné informácie, aby mohli zacieliť a obmedziť ich využívanie. Partneri si uvedomili, že znečistenie nie je obmedzené národnými hranicami, takže systém, ktorý vytvorili, ako aj súbor vzdelávacích seminárov, publikácií o cielenom využívaní pesticídov a poľnohospodárske veľtrhy zorganizované v rámci projektovej oblasti, pomohli chrániť životné prostredie, miestnu komunitu a miestne hospodárstvo.

Projekt PESCAR, ktorý sa začal v júli 2017 a skončil sa v decembri 2019, zahŕňal piatich partnerov z Chorvátska a Bosny a Hercegoviny. Bol spolufinancovaný sumou 511 393,35 z finančných prostriedkov EFRR a IPA II v rámci prioritnej osi 2 „Ochrana životného prostredia a prírody, zlepšovanie prevencie rizík a podpora udržateľnej energetiky a energetickej účinnosti“ v programe Interreg IPA CBC Chorvátsko – Bosna a Hercegovina 2014 – 2020.

<https://www.agroprognoza.eu/>
<https://www.interreg-hr-ba-me2014-2020.eu/project/pescar/>
<https://keep.eu/projects/19741/>

CBC: CEZHraniČNÁ SPOLUPRÁČA

SAPOLL: INTERREG FRANCÚZSKO, VALÓNSKO, FLÁMSKO

Divo žijúce opel'ovače v cezhraničnej oblasti Francúzsko – Valónsko – Flámsko sú cenným, no vysoko ohrozeným zdrojom. V záujme ich ochrany je nutné zriadiť cezhraničnú organizáciu, ktorá môže uľahčovať koordinačné aktivity a synergie medzi regiónmi. Izolované opatrenia na obidvoch stranách hranice pravdepodobne neprispievajú k udržateľnému riadeniu tohto dôležitého zdroja. Ide o veľa, pretože divo žijúce opel'ovače, ako sú divo žijúce včely, pestrice a motýle, sú dôležité pri zachovávaní poľnohospodárstva a ekosystémov v našich regiónoch.

S cieľom riešiť túto výzvu projekt SAPOLL spolupracoval so zainteresovanými stranami z Valónska, Flámska a severného Francúzska pri realizácii cezhraničného akčného plánu zameraného na divo žijúce opel'ovače. V tomto pláne boli vytvorené opatrenia na podporu opel'ovačov, ktorými sa zabezpečili vedecké, didaktické a aplikované súvislosti potrebné pre

všetkých vrátane občanov, tvorcov politik, podnikateľov a správcov pozemkov. Akčný plán bol zostavený v spolupráci s aktérmi cezhraničného územia a vymedzili sa v ňom výzvy a ciele pre cezhraničný región, ako aj opatrenia a úlohy, ktoré treba vykonať na ochranu opel'ovačov.

V projekte SAPOLL sa tiež zorganizovalo vykonávanie doplňujúcich činností k cezhraničnému akčnému plánu, ktoré sú nutné v záujme jeho realizácie a úspešnosti. Boli zamerané najmä na homogenizovanie a spoločné uplatňovanie kompetencií na cezhraničnom území, v ktorom sa vyskytujú nesúrodé vedecké poznatky, skúsenosti so zvyšovaním povedomia a kompetencie v oblasti ochrany prírody. Uskutočnili sa činnosti zamerané na povedomie verejnosti, komunikáciu, zvyšovanie povedomia a interaktívne vedecké činnosti s cieľom varovať čo najviac ľudí o problémoch odvíjajúcich sa od úbytku divo žijúcich opel'ovačov. V projekte sa tiež vykonala mobilizácia sietí pozorovateľov – cezhraničná prírodná scéna je vzájomne prepojená a homogenizovaná prostredníctvom pracovných skupín a vzdelávacích kurzov; vedecké monitorovanie divo žijúcich opel'ovačov na celom cezhraničnom území; a vymedzenie oblastí významných pre opel'ovače a opel'ovanie.

www.sapoll.eu

NOVÝ DIEL PODCASTU „TOTO JE EURÓPA“ JE ONLINE

V najnovšom diele podcastu programu Interreg „Toto je Európa“ sa predstavujú príbehy spolupráce, priateľstva a susedstva z celej EÚ.

Nová električková trať spája francúzske mesto Štrasburg s nemeckým susedom Kehl. Cathy Gebhart-Levy, osoba zodpovedná za plánovanie mobility v Štrasburgu, nás zoberie na výlet cez rieku Rýn, počas ktorého zistíme, ako nová električková trať posilnila vzťah poznačený dlhou a zložitou históriou. Andrej Medved je starostom slovinskej dediny Šmarje. Zastavuje v nej známy trend odlivu obyvateľov pomocou odvážnych a inovačných projektov, ktorými sa privádzajú príležitosti Európy priamo do srdca tejto malej komunity. A nakoniec sa vydáme do malého pobrežného mesta v Španielsku, kde jeden rybár vybadal príležitosť, v ktorej sa spája tradícia s inováciou.

Podcast si môžete vypočuť a prihlásiť sa na jeho odber na tejto adrese: <https://this-is-europe.simplecast.com/episodes/neighbours>

CBC: CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA

EURÓPSKY VÝSKUMNÝ PROJEKT O BIOLOGICKÝCH ZDROJOCH A ZDROJOCH Z ODPADU PRE STAVEBNÍCTVO: PRESADZOVANIE OBEHOVÉHO HOSPODÁRSTVA

Projekt s názvom Udržateľné biologické zdroje a zdroje z odpadu pre stavebníctvo (SB&WRC) finančne podporený z EFRR v rámci programu Interreg VA – Francúzsko (Lamanšský prieliv) Anglicko bol cezhraničný projekt spolupráce v oblasti výskumu a vývoja medzi štyrmi univerzitami, dvomi združeniami, jedným malým podnikom a jednou globálnou korporáciou zameraný na pretvorenie nedostatočne využívaných, nedocenených vedľajších produktov poľnohospodárstva a odpadu na komerčne životaschopné nízkouhlíkové izolačné materiály.

Projektu SB&WRC sa úspešne podarilo naplniť vytýčené ciele – z bežných vedľajších produktov poľnohospodárstva (pšeničná slama a kukuričná dreň) a z recyklovaného odpadu (polyesterové paplóny), ktoré sú v oblasti programu široko dostupné, boli zostavené a vyrobené tri inovačné, nízkouhlíkové prototypy tepelných izolačných materiálov pre stavebníctvo.

Prostredníctvom mobilizácie obnoviteľných zdrojov na zlepšenie hospodárnosti budov projekt umožnil znížiť emisie CO₂ a ochrániť prírodné zdroje, ako sú nerasty používané pri výrobe konvenčných stavebných izolačných materiálov.

Rovnako dôležitá bola aj ambícia projektu zvýšiť povedomie francúzskych a anglických zainteresovaných strán z oblasti stavebníctva o výhodách týchto nových stavebných materiálov, podnietiť ich, aby po skončení projektu pokračovali vo vývoji prototypov so zámerom ich komercializácie, a zrýchliť ich všeobecnejšie prijatie. Do projektu sa zapojilo vyše 19 000 odborníkov na stavebníctvo prostredníctvom podujatí, seminárov, výroby a testovania miniprototypov a prevádzkového nasadenia prototypov na pilotných miestach, konferencií, dvoch online komunit (jedna francúzska a jedna anglická), informačných bulletinov a online prieskumu zameraného na pochopenie postrehov a očakávaní.

Na vedeckej úrovni cezhraničná spolupráca umožnila spojiť všetky zriedkavé technické zručnosti, ktoré sú nutné na vedeckú úspešnosť projektu a na dosiahnutie kritického množstva zainteresovaných strán schopných ovplyvniť trendy na trhoch, čo by bolo náročné dosiahnuť v rámci partnerstva na vnútroštátnej úrovni.

EÚ bude financovať 69% celkového rozpočtu projektu, ktorý sa odhaduje na približne 1,8 milióna EUR (1,26 milióna EUR z EFRR).

<https://www.construction21.org/static/sbwrc-project.html>

<https://asbp.org.uk/sbwrc>

Neexistuje žiadny univerzálny recept na regionálny rozvoj vo všeobecnosti ani osobitne na územnú spoluprácu. Zásady, ako sú partnerstvo, transparentnosť, subsidiarita a zapojenie občianskej spoločnosti, však kombinovane významne prispievajú k rozvojovým opatreniam. Posilňuje sa nimi spolupráca medzi verejným a súkromným sektorom a majú potenciál na prepájanie efektívnosti s decentralizáciou a aktívnou účasťou.

Tieto zásady sú v samotnom jadre podstaty programu Interreg. Prostredníctvom budovania dôvery a rešpektu medzi ľuďmi je Interreg vo všetkých svojich formách nástrojom, ktorým sa presadzuje súdržnosť v EÚ a zároveň sa veľmi efektívnym spôsobom premietajú hodnoty Európy za hranice územia Únie. Toto všetko je dôležité na podporu dosahovania ambiciózných cieľov európskej zelenej dohody v teréne. ■

Stratégia EÚ pre región Jadranského a Iónskeho mora víta Severné Macedónsko

Severomacedónska republika sa 2. apríla 2020 stala deviatou účastníčkou krajinou EUSAIR – stratégie Európskej únie pre región Jadranského a Iónskeho mora. Pre regionálnu spoluprácu v celom regióne Jadranského a Iónskeho mora to je vynikajúca správa. Najnovšieho člena EUSAIR v tomto článku vítajú veľvyslankyňa Severného Macedónska pri EÚ Agneza Rusi Popovska a generálny riaditeľ Európskej komisie Marc Lemaître.

Agneza Rusi Popovska

Severné Macedónsko sa stalo deviatou účastníčkou krajinou EUSAIR popri Albánsku, Bosne a Hercegovine, Čiernej Hore, Grécku, Chorvátsku, Slovinsku, Srbsku a Taliansku. Sme vďační za podporu, ktorá nám umožnila pridať sa do rodiny EUSAIR, a tešíme sa, ako budeme prispievať k posilňovaniu regionálnej spolupráce a rozširovaniu viacúrovňového politického dialógu v záujme integrovanejšieho a udržateľnejšieho jadransko-iónskeho makroregiónu.

Regionálna spolupráca je zásadná pre udržateľný rozvoj a podmienka v procese európskej integrácie. Ako štát obklopený pevninou v hlbšom vnútrozemí oblasti Jadranského a Iónskeho mora má Severné Macedónsko silnú motiváciu na prehĺbenie partnerstiev a väzieb, ktorými

sa podporuje hospodársky rast a prosperita v rámci regiónu, posilňujú sa európske hodnoty a zabezpečuje sa pokračovanie jeho európskej integrácie.

Lepšie nadväzovanie spojení

Zodpovednosť za koordináciu piliera EUSAIR v oblasti prepojenosti je privilegium, ktoré je zverené Severnému Macedónsku, spolu s Talianskom a so Srbskom. Máme v úmysle podložiť túto dôveru proaktívnym presadzovaním funkčnej integrácie dopravných a energetických sietí v rámci regiónu a v celej EÚ. Od lepších dopravných a energetických prepojení sa odvíja hospodársky a sociálny rozvoj, no hmatateľné výsledky možno dosiahnuť len pomocou koordinovaného prístupu založeného na spolupráci s cieľom riešiť výzvy a využiť príležitosti.

V nadväznosti na rozhodnutie EÚ z marca 2020 o otvorení prístupových rokovaní so Severným Macedónskom dúfame, že našim začlenením do EUSAIR sa posilní politický rozmer stratégie paralelne k procesu integrácie kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajín z tohto regiónu do EÚ. Prehĺbenie skúseností s vykonávaním opatrení EÚ môže len posilniť transformačnú silu Únie v regióne a posilniť kolektívnu stabilitu, bezpečnosť a prosperitu.

Pandémia koronavírusu najzásadnejším spôsobom zdôraznila význam úzkej spolupráce, koordinácie a solidarity pri vyrovnávaní sa s krízou a jej sociálno-hospodárskymi dôsledkami. Ako bolo zdôraznené vo vyhlásení zo Záhrebského samitu EÚ – západný Balkán, ktorý sa konal v máji 2020, bude po uvoľnení súčasných opatrení na zabránenie šíreniu nákazy nasledovať nová fáza úzkej spolupráce s cieľom riešiť významný sociálno-hospodársky vplyv krízy.

Európska komisia predloží spoľahlivý hospodársky a investičný plán na rozprúdenie dlhodobej obnovy regiónu a súčasne pokračovanie jeho ekologickej a digitálnej transformácie, rozvíjanie prepojenosti a posilňovanie sociálneho rozvoja. Členské štáty EUSAIR a zainteresované strany by mali využiť príležitosti, ktoré vznikajú v rámci obnovy Európy po koronavíruse, a novú dynamiku integrácie západného Balkánu do EÚ s cieľom zmobilizovať sa v rámci spolupráce orientovanej na výsledky v záujme podnecovania udržateľného rozvoja v jadransko-iónskom makroregióne.

Marc Lemaître

Začlenením Severného Macedónska do EUSAIR sa posilňuje politický rozmer stratégie, ako aj jej úloha v procese zblížovania a rozširovania, takže sa stáva makroregionálnou stratégiou „rozširovania“, ktorá sa vzťahuje na päť krajín IPA (nástroj predstupovej pomoci) a štyri členské štáty EÚ. Spolupráca na rovnakom základe prispieva k procesu vzájomného učenia a k rozširovaniu príslušných opatrení EÚ na Severné Macedónsko a zároveň podporuje priority novej Komisie s osobitným zameraním sa na „silnejšiu Európu vo svete“ a „európsku zelenú dohodu“.

Vplyv pandémie COVID-19 je v Európe aj na celom svete ničivý. Napriek tomu, že samotná EÚ bola ťažko zasiahnutá koronavírusom, poskytuje západnému Balkánu zásadnú podporu, ktorá nemá obdoby. Zabezpečila viac ako 3,3 miliardy EUR na riešenie bezprostredných zdravotných a humanitárnych potrieb regiónu s cieľom podporovať strednodobé a dlhodobé plány sociálno-hospodárskej obnovy.

Udržateľnosť a začlenenie

Komisia 27. mája 2020 okrem toho vymedzila ambiciózny a komplexný plán na obnovu Európy, ktorý sa odvíja od troch hlavných hodnôt: solidarita, súdržnosť a zblížovanie. V tejto súvislosti som presvedčený, že rámec spolupráce EUSAIR môže zohrávať jedinečnú úlohu, nielen v záujme lepšej reakcie na najnaliehavejšie potreby v teréne, ale aj s cieľom stanoviť základ na udržateľnejší a inkluzívnejší rast v regióne Jadranského a Iónskeho mora.

Začlenenie Severného Macedónska prišlo v správnom čase, keď sa Komisia, členské štáty a krajiny IPA venujú programovaniu

finančných prostriedkov na roky 2021–2027. Dozrel čas, aby sa priority EUSAIR primerane premietli do všetkých relevantných fondov EÚ a aby sa vykonávali prostredníctvom spolupráce. Som si istý, že Severné Macedónsko s podporou orgánov verejnej správy v ostatných krajinách EUSAIR dokáže využiť príležitosti, ktoré poskytuje makroregionálna spolupráca.

Vyzývam Severné Macedónsko, aby sa aktívne zapájalo do všetkých štruktúr správy EUSAIR, aby prispievalo svojimi skúsenosťami ako kandidátskej krajiny EÚ vo všetkých príslušných sektoroch a aby ich využívalo spolu so všetkými krajinami v celom regióne. Budeme potrebovať všetku pozitívnu energiu, aby sme pomohli naštartovať hospodárstva EUSAIR smerom k oživeniu, aby sme posilnili ich dvojakú digitálnu a ekologickú transformáciu a aby sme ich pretvorili na spravodlivejšie, odolnejšie a udržateľnejšie pre budúce generácie. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://www.adriatic-ionian.eu/>

Región Emilia-Romagna: prilákание talentov a tvorba inovácie

Oblasť historických univerzít a priekopníckej výroby, vysoká kvalita života, európske služby a výkonný systém dopravnej infraštruktúry – región Emilia-Romagna je strategický uzol Talianska a Európy.

Emilia-Romagna patrí medzi talianske regióny s najvyšším hospodárstvom. Za posledných 20 rokov vybudoval sieť prepojení medzi výskumom a priemyslom, medzi svetom práce a vzdelávania, pričom vytvoril dynamiku, ktorá je schopná prispôbiť sa výkyvom hospodárstva a reagovať na ne a zároveň vytvárať priaznivý kontext pre inovácie a atraktivnosť.

Aktuálnym záväzkom regiónu Emilia-Romagna je podporovať rozvoj a budovať budúcnosť pre všetkých, predovšetkým pre mladých ľudí a ich potomkov. Budú môcť žiť a rásť v európskom regióne, ktorý uplatnil svoj potenciál dokonca aj v súvislosti s väčšími transformáciami a stotožnil sa s najlepším vyjadrením zmeny.

Región Emilia-Romagna sa nachádza na severe stredného Talianska, má 4,5 milióna obyvateľov a leží uprostred oblasti s najviac rozvinutým priemyslom v krajine. Pýši sa závideniahodnou zemepisnou polohou, keďže prepája sever s juhom a krajiny Stredozemného mora, severnej a strednej Európy

s krajinami v okolí Jadranského a Iónskeho mora. Región je pomenovaný podľa starej rímskej cesty Via Emilia, ktorá je medzinárodnou turistickou atrakciou, podobne ako husto obývané pobrežie.

Región Emilia-Romagna má rozlohu 22 452 km², tvoria ho nížiny, hornaté oblasti a pohorie Apeniny a rozprestiera sa na území deviatich provincií. Hlavnou provinciou regiónu je metropolitná oblasť Boloňa, ktorá sa môže pochváliť najstaršou univerzitou západného sveta založenou v 11. storočí.

Zaraďuje sa medzi vedúce poľnohospodárske regióny v krajine, pričom poľnohospodárstvo prispieva približne 6% HDP, za čo sčasti možno vďačiť príspevku vyše 8 000 poľnohospodárskych družstiev. V rámci úsilia o posilnenie konkurencieschopnosti sa poľnohospodársky sektor zamerlal na štrukturálnu reorganizáciu a výrobu vysokokvalitných produktov vrátane obilnín, zemiakov, kukurice, paradajok, cibule, ovocia a hrozna na výrobu vína. Dobře rozvinutý je aj chov dobytka a ošípaných.

Inteligentná hnacia sila

V záujme silného, otvoreného, udržateľného a globálneho hospodárstva sa región nedávno zaviazal, že bude vykonávať stratégiu inteligentnej špecializácie, t. j. nástroj používaný v celej Európe na zlepšenie efektívnosti verejnej politiky v oblasti výskumu a inovácie. Investovalo sa preto do odvetví,

ktoré sú v súčasnosti hnacími silami regionálneho hospodárstva (budovy a stavby, poľnohospodárske potraviny, mechatronika a strojné inžinierstvo), ako aj do vznikajúcich oblastí vrátane vied o živej prírode, veľkých dát a kreatívneho hospodárstva.

S cieľom posilniť hnacie sily zmeny sa v regióne rozvíjajú aj IKT, zelené hospodárstvo, wellness a kvalita života a podporuje sa inovácia a modernizácia služieb a environmentálnej udržateľnosti systémov výroby.

Regionálne hospodárstvo posledných päť rokov neprestajne rastie a upevňuje si pozíciu vedúceho talianskeho regiónu. HDP na obyvateľa sa prevažne udržiavalo nad priemerom krajiny s medziročnými odchýlkami od 0,5% do 1,5% a odhadovanou zmenou medzi rokmi 2017 a 2021 vo výške 4,1% nad národným priemerom v hodnote 2,3% (odhady pred krízou COVID-19).

Tradičnou silnou stránkou hospodárstva regiónu Emilia-Romagna je vývoz – ide o druhý taliansky región podľa hodnoty vývozu a popredný európsky región podľa vývozu na obyvateľa. Rast regionálneho vývozu v roku 2019 dosahoval oproti roku 2018 výšku 4,8%, čo je výrazne viac ako národná hodnota (+2,5%) a viac ako v regiónoch Lombardsko (0,4%) a Benátsko (1,1%). Počas prvých deviatich mesiacov roka 2019 vývoz z regiónu Emilia-Romagna prekročil 49 miliárd EUR, vyšší vývoz malo len Lombardsko. Rast regionálneho odvetvia cestovného ruchu bol tiež rozhodne pozitívny, pričom za prvých 10 mesiacov roka 2019 bolo zaznamenaných viac ako 57,4 milióna návštevníkov (+1,8% oproti roku 2018)

Miera zamestnanosti v roku 2019 dosiahla 74,4%, čo zodpovedá vyše 2 miliónom dostupných pracovných pozícií a približuje sa európskemu cieľu na rok 2020 vo výške 75%, a to je o takmer 11 percentuálnych bodov nad národným priemerom.

Táto významná skutočnosť sa vyníma nad hospodárskymi aktivitami regiónu a vytvára širšiu perspektívu. Región Emilia-Romagna je známy svojimi charakteristickými historickými črtami, t. j. koncentráciou organizácií a podnikov patriacich do toho istého hodnotového reťazca v osobitnej zemepisnej oblasti. Je to výsledkom súboru priaznivých podmienok: prístup a príklon k spoločnému podnikateľskému duchu, dokonca aj medzi konkurentmi, čo prináša súvisiace sociálne vplyvy, sociálny dialóg a nepretržité výmeny medzi systémami vzdelávania a podnikania. Schopnosť pretaviť tieto podmienky do spoločného faktora je jednou z hlavných silných stránok celého regionálneho ekosystému, ktorý zohráva rozhodujúcu úlohu v rozličných sférach s digitálnou transformáciou na prvom mieste.

Vplyv politiky súdržnosti

V rámci programu na roky 2014 – 2020 región Emilia-Romagna naplno využil podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Európskeho sociálneho fondu. Patrí medzi vedúce regióny v Taliansku aj v Európe, pokiaľ ide o efektívne využívanie týchto zdrojov a počet financovaných projektov. Aktivoval a prepojil územný systém pozostávajúci z miestnych inštitúcií, malých, stredných a veľkých podnikov, škôl, univerzít, výskumných ústavov a organizácií tretieho sektora. Financovaním technologickej inovácie a podporou spolupráce medzi výskumom a podnikmi sa v regióne Emilia-Romagna posilnila excelentnosť výroby, zlepšila sa energetická účinnosť a vlastná digitálna kultúra, pričom sa zakaždým stavalo na poslaniach území a ich schopnosti určiť nové smery rozvoja. Preto sa popri podpore produktivity, výskumu a inovácie podnecovali aj opatrenia sociálnej zodpovednosti a inovácie.

Sociálny súlad a súdržnosť sú súčasťou DNA regiónu Emilia-Romagna. Aj tu sa regiónu podarilo realizovať politiku súdržnosti v každom segmente. Dosvedčuje to ničivé zemetrasenie z roku 2012, keď EÚ okamžite konala a poskytla podporu na rekonštrukciu mnohých zasiahnutých oblastí, vďaka čomu bolo možné obnoviť výrobné činnosti. Spolupráca a súdržnosť medzi miestnymi podnikmi tiež pomohla pri začatí rekonštrukcie a prideľovaní výroby. Ochota pracovať ako jeden tím je viditeľná aj dnes, keď čelíme núdzovej situácii v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19.

Šesť hospodárskych priorít

Regionálny operačný program (ROP) EFRR na roky 2014 – 2020 sa vykonával ako cesta k inteligentnému a udržateľnému rastu. Do jadra regionálnych politík bol umiestnený ľudský a územný kapitál s cieľom posilniť príťažlivosť oblastí a miest. Vytvorili sa tak nové príležitosti na zamestnanosť a rozvoj podnikov a posilnila sa konkurencieschopnosť hospodárskeho systému vďaka zvýšeniu vnútroštátnych a regionálnych finančných prostriedkov sumou vo výške 481,8 milióna EUR na roky 2014 – 2020.

V ROP bolo vymedzených šesť strategických priorít v záujme rozvoja hospodárstva v regióne Emilia-Romagna: výskum a inovácia v záujme technologického prechodu celého výrobného systému; rozvoj IKT s cieľom priniesť ultrarýchle širokopásmové pripojenie do celého regiónu; zvyšovanie konkurencieschopnosti a príťažlivosti podnikania v záujme rozvoja hospodárstva a zvýšenia zamestnanosti; nízkouhlíkové hospodárstvo na zníženie vplyvu regionálneho hospodárstva na životné prostredie; rekvalifikácia a podpora environmentálnych a kultúrnych zdrojov s cieľom stimulovať cestovný ruch

a zlepšovať regionálnu excelentnosť; a príťažlivé a participatívne mestá naplnené príležitosťami, sociálnymi interakciami, prípadne opätovné naštartovanie angažovanosti v komunite

Na konci roka 2019 boli plne využité všetky finančné prostriedky dostupné v rámci regionálneho operačného programu EFRR na roky 2014 – 2020. Poskytlo sa 480 miliónov EUR, 99,6% celkových rezerv a prostredníctvom postupov podávania žiadostí bolo vybraných 3 460 projektov, z ktorých 1 407 už bolo dokončených, a celkovo sa investovalo 832,4 milióna EUR.

Každá investícia je súčasťou perspektívy dlhodobého regionálneho rastu, napr. 23 miliónov EUR vyčlenených na rekvalifikáciu kultúrnych aktív, od ktorých sa bude odvíjať budúci rozvoj v oblasti kultúry a cestovného ruchu. Na tomto základe región potvrdil strategickú povahu úlohy miestnych komunit pri zvyšovaní ich konkurencieschopnosti a poznatok, že globálna hospodárska súťaž sa väčšmi odvíja od schopnosti územia posilňovať vlastnú identitu, výrobu, sociálny a kultúrny kapitál, ako aj prilákať podniky, ľudský kapitál a inovačné projekty s vysokou pridanou hodnotou. Obidva ciele si vyžadujú

spoluúčinnosť verejných a súkromných investícií a stratégií na európskej, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni zamerané na podporu rastu, tvorbu pracovných miest a zlepšovanie kvality života.

Ďalšia priorita sa týka podpory výskumu a inovácie, v súvislosti s ktorými je zrejmé, že región Emilia-Romagna je schopný naplno uplatňovať nápady, skúsenosti a zručnosti. Už v predchádzajúcich programoch financovaných EÚ región začal budovať svoju sieť vyspelých technológií, ktorá je hnacou silou regionálneho inovačného ekosystému. Táto sieť má multiplikačný efekt na priemyselný výskum, prenos technológií a príťažlivosť v súvislosti s inováciou, pričom pôsobí ako základ pri dosahovaní výsledkov medzinárodného dosahu. Dosiahlo sa to zameraním na dve hlavné otázky, udržateľnosť a digitalizáciu, čo dosvedčuje schopnosť regiónu zhostiť sa veľkých európskych výziev, ako sú v neposlednom rade tzv. veľké dáta.

Medzinárodné uznanie

Konsolidovaný ekosystém a integrované regionálne politiky v oblasti výskumu a inovácie boli kľúčovou silnou stránkou, ktorá stála za dvomi významnými medzinárodnými oceneniami v roku 2017 a 2019. V prvom prípade išlo o Európske centrum pre strednodobé predpovede počasia a v druhom o superpočítač Leonardo s výnimočnou výpočtovou kapacitou, ktorý by bol najvýkonnejší na svete, keby sa v súčasnosti uviedol do prevádzky. Boloňa by sa tak pripojila k Barcelone a Helsinkám v Európskej sieti vysokovýkonnej výpočtovej techniky.

Táto významná digitálna infraštruktúra sa opiera o ľudskú inteligenciu. V regióne sa teda výrazne investovalo do cenných zručností v tomto sektore v rámci finančných prostriedkov z operačného programu Európskeho sociálneho fondu, kurzov postgraduálneho štúdia, doktorandských a výskumných grantov a prostredníctvom pridelenia vyše 900 000 EUR na program inovačného vysokoškolského vzdelávania venovaný veľkým dátam. Cieľom je vybaviť nových absolventov znalosťami a zručnosťami, ktoré im umožnia pretvoriť veľké dáta na informácie s vysokou pridanou hodnotou pre organizácie, ktoré ich zamestnávajú. Vďaka týmto opatreniam a medzinárodnému poslaniu regionálneho inovačného ekosystému je teraz Emilia-Romagna región, ktorý priťahuje mladé talenty s veľkými zručnosťami zo zahraničia a ponúka im zväzovanie kariérneho rastu v ich vlastných disciplínach.

Pri vykonávaní politiky súdržnosti na celom území región potvrdzuje svoj záväzok a naďalej sa sústreďuje na posilňovanie vzťahov medzi inštitúciami, oblasťou vzdelávania a odbornej prípravy, výskumným systémom a systémom hospodárskej produkcie. Vďaka všetkému, čo sa dosiahlo pomocou európskych finančných prostriedkov a stratégii schopnej predvídať výzvy súčasnosti je región Emilia-Romagna teraz pripravený, aby sa stal európskym dátovým údolím a aby zohrával vedúcu úlohu v rámci digitálnej revolúcie, ktorá prinesie pretvorenie hospodárstiev a spoločností.

Región je takisto schopný reagovať na moderné výzvy, ako je epidémia ochorenia COVID-19. Len za pár týždňov podniky a výskumné laboratória navrhli 190 výskumných projektov od dezinfekčných metód cez technológie na zachovanie odstupu a činností na diaľku až po nové zdravotnícke pomôcky. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://www.regione.emilia-romagna.it/>

Región Emilia-Romagna obnovuje svoj záväzok na budovanie lepšej budúcnosti

Guvernér regiónu Emilia-Romagna Stefano Bonaccini vysvetľuje, ako jeho región naplno využíva finančné prostriedky EÚ na investovanie do environmentálnej, hospodárskej a sociálnej udržateľnosti.

Región Emilia-Romagna preukázal, že vie dobre využívať finančné prostriedky EÚ. Aké faktory podľa vás ovplyvnili túto schopnosť?

Sú to najmenej dva základné faktory. Prvým je schopnosť orgánov verejnej správy pridelať finančné prostriedky v súlade s požiadavkami a potenciálom územia, a to pragmaticky, bezodkladne a so záväzkom dosahovať výsledky. Druhým je schopnosť samotného územia, t. j. obcí, návštevníkov, ba dokonca jednotlivcov, využívať príležitosti, či už v rámci výberu inovačných výrobných postupov, alebo kurzov vysokoškolského vzdelávania.

V regióne Emilia-Romagna sa tieto dve hľadiská spoločne zblížovali od programu k programu. Je tu však aj tretí dôležitý faktor – sociálny dialóg. V roku 2015, bezprostredne po schválení operačných programov EFRR a ESF na roky 2014 – 2020, sme uzavreli pakt v oblasti zamestnanosti so všetkými subjektmi v regióne. Vyše 50 organizácií vrátane združení zamestnávateľov a odborových zväzov, miestnych orgánov, tretieho sektora, univerzít a škôl sa systematicky riadilo spo-

ločným plánom rozvoja regiónu Emilia-Romagna a opatreniami politiky súdržnosti. Zameriavali sa na priority a opatrenia, ktorými dosahovali spoločný cieľ – zvýšiť pridanú hodnotu regionálneho hospodárstva prostredníctvom vytvárania kvalitných pracovných miest. V súčasnosti sú už prostriedky programu na roky 2014 – 2020 úplne vyčlenené a nezamestnanosť (pred pandemiou) klesla za päť rokov z 9% na 5%. Využívame 100% európskych finančných prostriedkov a vždy hovorievam, že keby bolo možné mať viac, vynakladali by sme ešte viac. Tieto finančné prostriedky budú tvoriť jeden z pilierov, na ktorých v nasledujúcich mesiacoch založíme plán oživenia.

Už nejaký čas sa pracuje na programovaní na roky 2021 – 2027. Aké priority boli stanovené pre región Emilia-Romagna?

Vzhľadom na pandémiu COVID-19 je v súčasnosti prvoradou prioritou predovšetkým oživenie regiónu. Veľmi sa tešíme, že v rámci tohto úsilia bola schválená naša žiadosť strategicky presmerovať európske štrukturálne fondy, ktoré už boli pridelené, na nové

potreby, ktoré vznikli v dôsledku krízy spôsobenej koronavírusom. Spolu s Toskánskom sme prvými talianskymi regiónmi a jednými z prvých v Európe, ktoré získali povolenie využiť pružnosť udelenú v rámci Investičnej iniciatívy EÚ v reakcii na koronavírus (CRII). Znamená to, že po uvoľnení obmedzení pohybu použijeme prvých 8,3 milióna EUR na financovanie priemyselných projektov a výskumných centier zameraných na inovačné riešenia. Novou oblasťou priemyslu v regióne Emilia-Romagna sa stane zdravotná bezpečnosť. Uznáním Európskej komisie sa dodatočne zvyšuje istota, že pomocou využitia dopĺňujúcich prostriedkov sa vydáme na správnu a záslužnú cestu k úplnému prekonaniu núdzovej situácie, ktorá v uplynulých mesiacoch ovplyvnila naše životy.

V nasledujúcich rokoch 2021 – 2027 budeme musieť riešiť nové sociálne a územné slabé stránky a zdvojnásobiť úsilie pri naplňovaní rozvojového modelu, ktorý bude trochu iný ako v minulosti. Nové programovanie európskych finančných prostriedkov a nový pakt, ktorý uzavrieme, sa budú odvíjať od environmentálnej, hospodárskej a soci-

“*Budeme naďalej pracovať na tom, aby sa Boloňa a región Emilia-Romagna stali obrovským inkubátorom novej vedy, európskym strediskom riešenia hlavných výziev nového storočia.*”

álnej udržateľnosti, ako aj od kvalitných pracovných miest. Naším cieľom je pretransformovať výrobu tak, aby bola úplne udržateľná, a to prostredníctvom investovania do ľudského kapitálu, posilnenia územia, poľnohospodárstva odolného voči zmene klímy, obnoviteľných zdrojov energie a obehového hospodárstva, digitalizácie, nového blaha a modernizácie našich sociálnych služieb, ako aj do tradičných odvetví, ktoré stoja pred inovačnými výzvami. Myšlienka novej európskej zelenej dohody je príležitosťou, ktorú nesmieme premeškať, najmä v tejto oblasti, ktorá patrí k najviac znečisteným v krajine.

Dátové údolie Emilia-Romagna – ako vznikol tento ambiciózne projekt?

Veľké dáta sú dnes surovinami nového hospodárskeho a sociálneho rozvoja. V regióne Emilia-Romagna sa usilujeme o vytvorenie najvýkonnejšej infraštruktúry, ktorá bude slúžiť rastu regiónu aj celej krajiny, pričom investujeme do budúcnosti pravdepodobne tak, ako žiadna iná oblasť v Taliansku a len niekoľko v celej Európe. Projektom Dátové údolie Emilia-Romagna posilňujeme výskumné inštitúcie a kompetencie na

našom území v záujme plánovania práce, podnikania a spoločnosti zajtraška. Región Emilia-Romagna už hostuje 70 % výpočtovej kapacity Talianska. Veríme, že sa nám podarí zvýšiť príťažlivosť nášho regiónu, pretože sme schopní dosahovať excelentnosť, vymieňať si znalosti a vytvárať siete vo vedecskom systéme. To je možné vďaka podpore talianskej vlády a využívaniu možností Európy, vďaka projektom a ľudskému kapitálu výnimočnej hodnoty.

A aký bude ďalší vývoj?

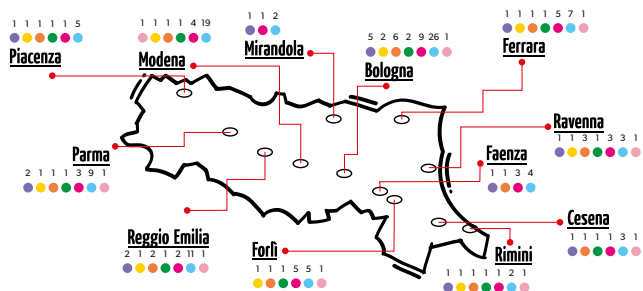
Budeme naďalej pracovať na tom, aby sa Boloňa a región Emilia-Romagna stali obrovským inkubátorom novej vedy, európskym strediskom riešenia hlavných výziev nového storočia. Na staveniskách Tecnopolo v Boloni sa nikdy neprestalo pracovať, a to ani počas vrcholenia pandémie. Za pár týždňov dokončíme prvé jednotky, do ktorých budú umiestnené počítače Európskeho centra pre strednodobé predpovede počasia (ECMWF). A to nie je všetko – do Tecnopolo dorazí superpočítač Leonardo a pripravujeme sa privítať približne 250 výskumníkov v rámci

projektu Copernicus. Naša stratégia má dve priority: posilniť tieto investície, aby komunita regiónu mohla naplno využívať túto výnimočnú konkurenčnú výhodu, a investovať do jeho ľudských zdrojov. Dáta sú výnimočne hybné sily rozvoja, no iba vtedy, ak máte ľudí a zručnosti na ich optimálne využívanie v záujme všetkých. Zarádujeme na vyššiu rýchlosť, pretože budúcnosť sa začína už teraz, a v naslednom rade aj preto, že zmena je orientovaná na blaho komunit a ľudí. Európske finančné prostriedky a ich integrované využívanie sú preto úžasným nástrojom regionálnej politiky. ■

Sieť vyspelých technológií a združenia Clust-ER

MAPPA DELLA RETE REGIONALE DELL'INNOVAZIONE

- **RETE ALTA TECNOLOGIA**
82 laboratori di ricerca industriale e 14 centri per l'innovazione uniti in rete
- **RETE DEI TECNOPOLI**
10 infrastrutture dislocate in 20 sedi sul territorio
- **RETE DEGLI INCUBATORI**
75 strutture a supporto della creazione e dello sviluppo di impresa
- **RETE MAN-ER**
22 laboratori di fabbricazione digitale e manifattura avanzata uniti in network
- **LABORATORI APERTI**
10 spazi attrezzati con soluzioni tecnologiche avanzate per favorire il confronto e la collaborazione
- **RETE TERRITORIALE SPAZI AREA S3**
10 spazi ospitati dai Tecnopoli per fornire servizi e informazioni
- **RETE DEGLI ISTITUTI TECNICI SUPERIORI (ITS)**
7 scuole di alta tecnologia e 20 percorsi biennali post diploma

Sieť vyspelých technológií regiónu Emilia-Romagna zabezpečuje kompetencie, nástroje a zdroje na rozvoj podnikania prostredníctvom 86 laboratórií priemyselného výskumu a 14 inovačných centier v rámci 20 lokalít Technopole. Pomocou synergií medzi organizáciami verejného a súkromného sektora, univerzitami a výskumnými subjektmi táto sieť prepája svet výskumu a výroby. Základnou a kľúčovou silnou stránkou regionálneho inovačného ekosystému je jeho schopnosť prenášať výsledky výskumu do podnikov. V roku 2018 boli v záujme posilnenia siete vytvorené združenia Clust-ER – komunity organizácií verejného a súkromného sektora (výskumné strediská, podniky, poskytovatelia odbornej prípravy). V združeniach Clust-ER sa výskumné a inovačné strediská siete integrujú s podnikmi a vysokými školami s cieľom zabezpečovať koordináciu a stratégiu pre sektory, ktoré sú hybnou silou regionálneho hospodárstva: poľnohospodárske potraviny, budovy a stavby, energetika a udržateľnosť, kultúra a kreativita, zdravie a blaho, inovácia služieb, mechatronika a automobilový priemysel.

Sieť vyspelých technológií regiónu Emilia-Romagna bola podporená investíciou vo výške 128 miliónov EUR, pričom 90 miliónov EUR pochádzalo z EFRR.

<https://www.retealtatecnologia.it/>

SUPER výkonnosť založená na regionálnych dátach

V jadre výpočtového centra Big Data Technopole v Dátovom údolí regiónu sa prostredníctvom digitálnej infraštruktúry, ktorá sa vyvíja v projekte SUPER, budú spracúvať obrovské objemy dát a vykonávať konsolidačné služby s cieľom dosiahnuť špičkový výskum a technologickú inováciu so širokým uplatnením. Projekt sa bude zameriavať najmä na genomiku, regeneratívnu medicínu, pokročilé materiály a inovačné výrobné systémy. Región, v ktorom sa nachádza 70% celkovej výpočtovej kapacity Talianska a ktorý sa čoskoro posunie z 19. na 5. miesto vo svetovom rebríčku, získa vďaka projektu obrovský potenciál na to, aby sa stal medzinárodným strediskom pre veľké dáta a umelú inteligenciu.

Projekt SUPER (Zjednotená superpočítačová platforma regiónu Emilia-Romagna) získal približne 4 milióny EUR z EFRR na podporu výskumu a inovácie.

<https://www.regione.emilia-romagna.it/datavalley>

Modena otvára laboratórny priestor na kultúrnu spoluprácu

Toto otvorené laboratórium vybudované v bývalej elektrárni v Modene patrí do regionálnej siete, ktorá zahŕňa 10 podobných lokalít vo významných mestách regiónu. Každé laboratórium je zamerané na otázky, ktoré sú prioritné v danej mestskej oblasti, a občanom ponúka príležitosť na digitálnu účasť a začlenenie. Modena sa zameriava na kultúru, divadlo a kreativitu, pestuje spoluprácu medzi nezávislými podnikateľmi, startupmi, inštitúciami a občanmi s cieľom vytvoriť pokročilé služby IKT, aby sa mesto stalo príťažlivejším a angažovanejším.

Z EFRR boli poskytnuté 3 milióny EUR z celkovej investície 3,9 milióna EUR na rekvalifikáciu priemyselnej oblasti a správu otvoreného laboratória v Modene.

<http://www.laboratoriaperti.it/modena>

Približovanie výskumu a inovácie k výrobe

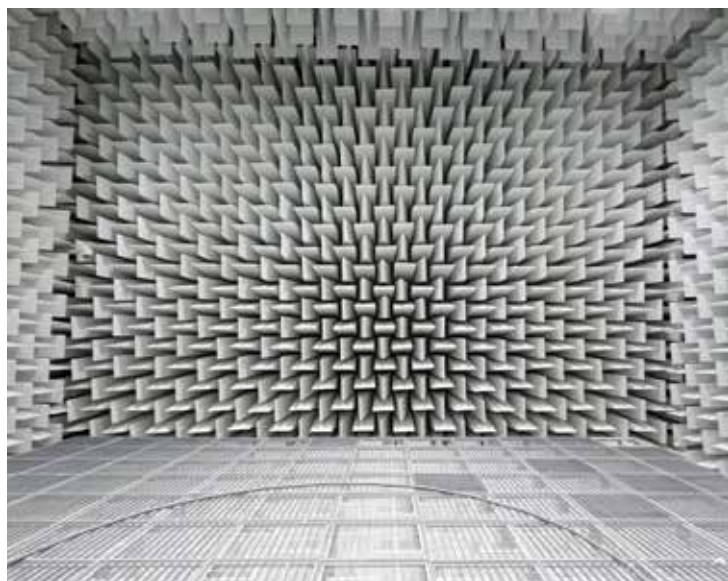
Vedecké centrum Technopole vo Ferrare je komplex laboratórií priemyselného výskumu a prenosu technológií, v ktorom aj tie najmenšie závody môžu nájsť príslušný výskum a odskúšať nové výrobné postupy, efektívnejšie materiály a inovačné výrobky.

Je to dôležitý krok na priblíženie výskumu a inovácie k výrobe. Závo-dom umožní využiť prelomové vedecké zariadenia a zručnosti vysoko kvalifikovaných výskumníkov, ktoré sa neustále aktualizujú prostredníctvom kontaktu so svetom základného vedeckého výskumu.

Technopole je podporovaný z EFRR a hostuje laboratóriá pre biotechnológie aplikované v medicíne; pokročilú mechaniku; architektonickú a mestskú obnovu a opätovný rozvoj a obnovu kultúrneho bohatstva; a životné prostredie, vodu, pôdu a biotopy.

MechLav je laboratórium priemyselného výskumu, ktoré sa špecializuje na mechatroniku a motory, inováciu služieb a digitalizáciu. Je súčasťou siete vyspelých technológií a podporuje rozvoj mnohých výskumných projektov s miestnymi spoločnosťami na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni s cieľom zabezpečiť skutočné partnerské dohody.

<http://www.unife.it/international/research/technopoles#null>

Cesena sa sústreďuje na mladšiu generáciu

V knižnici Malatestiana v Cesene sa vďaka príspevku z EFRR vo výške 1,2 milióna EUR vykonávajú práce na obnovu kinematografického centra a rozšírenie detskej knižnice. Celková investícia 2,95 milióna EUR sa použije na zlepšenie umeleckých, kultúrnych a environmentálnych zdrojov v regióne. Detská knižnica bude presunutá do aktuálnej sekcie literatúry faktu, takže sa zdvojnásobí dostupný priestor pre čoraz väčší počet mladých čitateľov – za posledných 12 mesiacov stúpol o 38%. Kinematografické centrum bude presunuté na prízemie a bude ponúkať nové služby vrátane kinosály s 50 kreslami a novej prednáškovej miestnosti a výstavného priestoru.

Ide o jeden z 20 projektov, ktoré boli predstavené v roku 2018 počas týždňa kultúry Diverse EnERgies, ktorým sa odštartoval opätovný rozvoj kultúrneho bohatstva v regióne.

<http://www.comune.cesena.fc.it/malatestiana/ragazzi>

Biomedicínska dedina – prosperita v zdravom prostredí

Vedecké centrum Mirandola Tecnopolo, ktoré je financované hlavne z EFRR, v súčasnosti patrí do avantgardného integrovaného systému a na úrovni Talianska je jedinečné. Služi miestnym podnikom a má silné väzby s Univerzitou v Modene a Reggio Emilia. Táto „biomedicínska dedina“ je schopná urýchľovať investície a lepšie reagovať na požiadavky systému zdravotnej starostlivosti, ktorý sa čoraz viac orientuje na individualizované a presné medicínske postupy. Tecnopolo sa bude rozvíjať a získa dve nové laboratóriá, coworkingové priestory, priestor určený na tvorbu prototypov ako službu pre spoločnosti a nový inkubátor pre startupy s príslušnými kancelármi a laboratóriami. Do infraštruktúry sa doteraz investovalo 4 250 000 EUR, z ktorých 3 828 000 EUR pochádza z EFRR.

Nové centrá Technopole ponúkajú doplnkové a postgraduálne vzdelávacie kurzy a na Univerzite v Modene a Reggio Emilia sa v roku 2019 začal prvý magisterský program. Zariadeniami na zrýchlenie inovačných procesov, prepojeniami s regionálnou sieťou vyspelých technológií a vzťahmi s vnútroštátnymi a medzinárodnými sieťami sa posilní miestny ekosystém. Na oplátku sa tak zrýchli dynamika rozvoja,lepší sa konkurencieschopnosť sektora a priláka sa viac mladých talentov a špičkových vedeckých zručností.

<http://www.distrettobiomedicale.it/il-tecnopolo-veronesi-di-mirandola/>

Správne posuny k udržateľnej mobilite

V záujme dosahovania cieľov EÚ na zníženie emisií spôsobujúcich zmenu klímy región Emilia-Romagna podporuje ciele opatrenia v oblasti verejnej dopravy, ktorými sa stimuluje udržateľná mobilita. Medzi zásahy patrí obnova vozového parku prostredníctvom nákupu hybridných autobusov a trolejbusov s nízkym vplyvom na životné prostredie poháňaných metánom a LPG. Do konca roka 2020 sa vydá na cestu 170 ekologických vozidiel miestnej dopravy, pričom 125 je už v prevádzke. Okrem toho sa zabezpečuje vozový park plne elektrických vozidiel a dva pilotné systémy na distribúciu LPG do nových autobusov.

Na nákup vozidiel verejnej dopravy s nízkym vplyvom na životné prostredie sa využilo viac ako 18 miliónov EUR z finančných prostriedkov EFRR. Z Fondu pre zásahy v oblasti inteligentného dopravného systému a udržateľnú mobilitu bolo celkovo poskytnutých 28 miliónov EUR.

<https://url.emr.it/qd857h0v>

Campovolo sa dostáva do centra pozornosti

Tento projekt opätovného rozvoja oblasti Campovolo, ktorý sa začal v roku 2018 s využitím grantu EÚ, sa slávnostne otvorí 12. septembra 2020 koncertom talianskeho speváka a textára Luciana Ligabueho.

Ide o jediné zariadenie svojho druhu na svete a je schopné privítať až 100 000 osôb na veľkých podujatiach v exteriéri, pričom poskytuje maximálnu bezpečnosť a jednoduchý prístup v blízkosti letiska Campovolo v Reggio Emilia. Projekt tiež získal 1,7 milióna EUR z verejných finančných prostriedkov regiónu Emilia-Romagna a z EFRR na roky 2014 – 2020.

Vyššie 20 hektárov letiska sa pretvorí s cieľom posilniť spojenie zábavného priemyslu a sociálneho hľadiska v meste, a to prostredníctvom poskytnutia priestoru na veľké vnútroštátne a medzinárodné podujatia. Prístupové cesty, priestraná prijímacia zóna, aréna na veľké podujatia, služby a zákulisie boli navrhnuté s využitím krajinárskeho prístupu a environmentálneho inžinierstva tak, aby sa pre divákov zabezpečila čo najlepšia viditeľnosť a akustika a aby sa zároveň zaistil najnižší zvukový vplyv na obytné zóny mesta.

<https://www.cvolo.it/>

Každý záber má svoj príbeh

#EUinmyregion je spoločne vytvorená komunikačná kampaň, ktorej cieľom je zvýšiť v celej Európe viditeľnosť projektov financovaných z EÚ. Kampaň vyzýva riadiace orgány a prijímateľov finančnej podpory z projektov, aby prostredníctvom komunikačných nástrojov a podpory ukázali občanom, čo spolu s EÚ v regióne dosahujú.

V roku 2020 sa partneri vrátane riadiacich orgánov a prijímateľov projektov vyzývajú, aby predkladali fotografie do súťaže pohľadníc, v ktorej majú šancu získať 300 pohľadníc a byť zahrnutí do komunikačných činností GR REGIO. Ponúkame výber víťazných fotografií.

EU IN MY REGION

01 Partneri projektu **Acuinano** v Španielsku a Portugalsku vyvíjajú metódy na zisťovanie kovových nanočastíc a ich vplyvu na vodné ekosystémy a produkty akvakultúry.

02 **Linking Alps**: vytvárajú sa inovačné nástroje a stratégie na prepájanie informačných služieb o mobilite v dekarbonizovanom alpskom priestore v Rakúsku.

03 V projekte **Croatia Medfest**, ktorý sa zameriava na rozvoj udržateľného cestovného ruchu, osem krajín Stredozemného mora organizuje spoločné zážitky kulinárskeho dedičstva.

04 Projekt **EUCycle** si zaumienil podporovať cyklistiku v regiónoch Maďarska, Belgicka, Nemecka, Poľska a Talianska prostredníctvom zavedenia lepších politík a riešení, ktoré majú vplyv na dekarbonizáciu dopravy.

05 V španielskom projekte **Our Way** sa propaguje, zachováva, chráni a rozvíja kultúrne a prírodné dedičstvo prostredníctvom siete Greenways v šiestich regiónoch.

06 V projekte **Goreana Tea Factory and Plantation** na Azorách v Portugalsku sa finančné krytie EÚ používa na vývoj nových typov čajovníka *Camellia synensis*.

07 V projekte **SOUTH BALTIC MANORS** sa propagujú historické cezhraničné pamiatky v Litve, Poľsku, Dánsku a Nemecku s cieľom ochraňovať a rozvíjať regionálne dedičstvo a cestovný ruch.

08 V projekte **TecnOlivo** sa postupy presného poľnohospodárstva uplatňujú na pestovanie olív v Španielsku a Portugalsku s cieľom pomáhať pestovateľom pri monitorovaní plodín a podporovať producentov pri tvorbe rozhodnutí.

09 Projektom **IndieCade** sa podporil prvý medzinárodný festival nezávislých hier, ktorý bol naplánovaný od roku 2016. Podujatie sa uskutočnilo v októbri 2019 v Paríži a bolo spolufinancované EFRR v partnerstve s Parížskym týždňom hier. Festival IndieCade 2020 sa bude konať online v dňoch 16. – 24. októbra.

10 Napoleonské kultúrne dedičstvo je hlavnou témou projektu **NAPOCTEP**, v ktorom sa vyvíja produkt udržateľného cestovného ruchu s cieľom vytvárať hospodársku činnosť v Španielsku a Portugalsku.

11 V projekte **River Promenade III** sa rozvíja oblasť v Estónsku a Rusku s cieľom vytvoriť príťažlivý cezhraničný región na rozvoj cestovného ruchu a podnikania.

12 Partneri projektu **Medtech4Europe** v Maďarsku, vo Francúzsku a v Holandsku zlepšujú politiku v oblasti výskumu, vývoja a inovácie s cieľom lepšie podporovať lekárske technológie a systém zdravotnej starostlivosti v EÚ.

09

10

11

12

ĎALŠIE INFORMÁCIE

Ďalšie informácie o tom, ako sa zapojiť: www.euinmyregion.eu

#EURegionsWeek: tri v jednom

Európsky týždeň regiónov a miest 2020 má pred sebou dve výzvy: zorganizovať veľké podujatie vo svete po pandémie a spravovať rekordný počet partnerských žiadostí. Riešenie? Tri týždne namiesto jedného!

Osemnásty ročník Európskeho týždňa regiónov a miest, ktorý spoluorganizujú GR REGIO a Výbor regiónov, sa mal konať „naživo“ od 12. do 15. októbra 2020 v Bruseli v Belgicku. Hostovanie 500 zasadnutí s dodržaním pravidiel fyzického odstupu by však bolo takmer nemožné v rámci jedného týždňa, ktorý bol predtým vyhradený.

Podujatie sa preto teraz rozloží na tri týždne, pričom väčšina zasadnutí sa zabezpečí online, kľúčové politické akcie (ako je Občiansky dialóg alebo ocenenia REGIOSTARS) budú v hybridnom fyzickom aj online formáte, zatiaľ čo výstava a súvisiace prezentácie sa vykonajú na mieste.

S mottom „Oživme. Európu. Spoločne.“ sa počas týchto troch týždňov postupne rozoberú tri témy ročníka 2020:

- › 5. – 9. októbra: **Posilnenie právomocí občanov**
- › 12. – 15. októbra: **Súdržnosť a spolupráca**
- › 19. – 22. októbra: **Zelená Európa** v spolupráci so Zeleným týždňom.

Týždeň regiónov je najväčšie výročné podujatie v Bruseli venované politike súdržnosti. V roku 2019 sa dosiahol rekordne vysoký počet návštevníkov (9 300): zástupcovia miestnych a regionálnych orgánov, riadiace orgány fondov EÚ, navrhovatelia projektov, odborníci, akademickí pracovníci atď., a takisto vyše 300 zástupcov médií.

Počet prihlášok na tohtoročné podujatie je viac než dvojnásobne vyšší ako počet prihlášok doručených v minulom roku, pričom do súťaže REGIOSTARS 2020 sa zapojilo 206 projektov – ďalší rekordný ročník tejto výročnej súťaže, v ktorej sa odmeňuje excelentnosť a nové prístupy k regionálnemu rozvoju. Tento vynikajúci výsledok potvrdzuje stúpajúci trend účasti, ktorého svedkom sme každý rok.

Súťaž je postavená na týchto piatich kategóriách: priemyselná transformácia; obehové hospodárstvo; zručnosti a vzdelávanie pre digitálnu Európu; občianska angažovanosť; a posilnenie postavenia mladých ľudí počas 30 rokov iniciatívy Interreg.

Tento rok sú k dispozícii krátke prezentácie všetkých uchádzačov na platforme súťaže, ktorú využívajú účastníci: <https://regiostarsawards.eu/>.

Nezávislá porota vybrala v každej kategórii piatich finalistov, ktorí boli oznámení 9. júla. Finalistom, ktorí súťažia o cenu verejnosti REGIOSTARS 2020, sa pripočítajú aj hlasy udelené po tomto dátume. Veľa šťastia všetkým účastníkom! ■

VAŠIMI SLOVAMI

Vašimi slovami je rubrika časopisu *Panorama*, v ktorej zainteresované strany na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej a európskej úrovni predstavujú svoje úspechy za obdobie rokov 2014 – 2020 a delia sa o svoje názory na

aktuálne a kľúčové diskusie o politike súdržnosti po roku 2020. *Panorama* víta príspevky vo vašom jazyku, ktoré môžeme predstaviť v budúcich vydaniach. Obráťte sa na nás na adrese regio-panorama@ec.europa.eu, na ktorej získate ďalšie informácie o usmerneniach a termínoch.

Všetko sa odohráva v európskych mestách

Ivo Banek
Komunikačný riaditeľ, Eurocities

Mestská polícia robí nákupy pre starších občanov, ktorí sú v domácej izolácii. Hotely sa menia na prístrešky pre bezdomovcov. Autobusy a metrá naďalej premávajú počas zákazu vychádzania na zamedzenia šírenia nákazy koronavírusom a prevádzajú domov zdravotníckych pracovníkov, často bezplatne. Kultúrne podujatia sa uskutočňujú online alebo sa dostávajú do domovov ľudí cez filmové plátna na ulici.

Všetky tieto výjavy mi preleteli myslou, keď som počul, ako predsedníčka Komisie Ursula von der Leyenová povedala: „Teraz nastal správny

čas pre Európu,“ a navrhla fond obnovy vo výške 750 miliárd EUR, ktorý má pomôcť EÚ „zotaviť sa a pripraviť na novú generáciu“.

Mestá boli zasiahnuté krízou COVID-19 najviac, no reagovali rýchlo a veľmi kreatívne, pričom ochraňovali najzraniteľnejšie osoby, prispôsobili verejné služby a podporili miestne podniky.

Situácia je však naliehavá. Rozpočty miest boli nadmieru prečerpané. Bez dodatočného financovania budú nútené zaviesť krátenie služieb. V Taliansku sa mi jeden primátor zveril, že je pripravený vypnúť verejné osvetlenie, aby nemusel znížovať starostlivosť o starších občanov a osoby so zdravotným postihnutím alebo príspevky pre rodiny v núdzi.

Nikto nechce, aby boli mestá nútené vypnúť osvetlenie. Naopak si myslím, že môžu osvetľovať cestu k obnove Európy. Medzi mnohé inšpirujúce príklady patrí zavedenie zón bez áut vo veľkých oblastiach Londýna počas uvoľňovania obmedzení pohybu. Cesty budú vyhradené pre peších, cyklistov a autobusy, aby sa podľa slov primátora „londýnske ulice pretvorili pre ľudí“. To isté sa deje aj v iných mestách: Paríž, Miláno či Budapešť a mnohé ďalšie mestá modernizujú svoje verejné priestranstvá v záujme zeleňšej, čistejšej a zdravšej budúcnosti.

Amsterdam prijal nový rámec na hospodárske oživenie mesta, tzv. „model šišky“. Zachádza za tradičné ekono-

mické vzorce a na prvé miesto stavia potreby a blaho všetkých občanov a životného prostredia.

Mestá sa delia o svoje odborné znalosti a najlepšie postupy, napr. cez platformu Eurocities COVIDnews, s nádejou, že sa poučia od ostatných a navzájom sa budú podporovať v cezhraničnom kontexte, čo je európska solidarita v akcii.

Správny čas pre Európu sa odohráva v mestách. Je však nejasné, nakoľko bude mať ambiciózný fond obnovy dosah na miestnej úrovni. V súčasnosti sa väčšina opatrení orientuje na členské štáty a nie je jasne uvedené, akú váhu budú mať samosprávy miest. To sa musí zmeniť.

Globálna kríza spôsobená koronavírusom je skúškou Európy. V našich mestách sa rozhodne, či túto skúšku zvládneme alebo v nej pohoríme. Ak chcú mestá reagovať na potreby občanov a podnikov, ich zapojenie musí byť silnejšie a štruktúrovanejšie. Potrebujeme novú spoluprácu medzi mestami, regiónmi, krajinami a Európskou úniou.

Nastal správny čas pre Európu. Teraz. ■

Audítorské spoločenstvo poskytuje záruku za EŠIF

Franck Sébert je riaditeľ auditu v GR REGIO od roku 2014 a je zapáleným podporovateľom úzkeho dialógu medzi audítormi z členských štátov. Prezradil nám, aké sú jeho osobné skúsenosti, pokiaľ ide o spoluprácu a komunikáciu audítorského spoločenstva EŠIF.

Audit európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) znamená pracovať v prostredí s vysoko rozvinutou úrovňou technických pravidiel a postupov a s rozmanitými zainteresovanými stranami. V hre sú obrovské finančné záujmy a široká škála investícií a oblastí zásahov. Zodpovednosť za riadenie fondov je spoločná. Preto je dôležité, aby audítori Komisie aj členských štátov uplatňovali jednotný prístup a aby mali spoločné porozumenie rámca záruk.

Medzi audítorskými útvarmi Komisie, audítorskými orgánmi v členských štátoch a audítorským spoločenstvom EŠIF sú časté a hlboké kontakty. Niektoré témy si vyžadujú konkrétnu koordináciu s jedným členským štátom alebo audítorským orgánom, iné môžu mať horizontálnejšiu povahu a týkať sa orgánov zo všetkých členských štátov.

Môžete nám porozprávať, ako spolupracuje audítorské spoločenstvo EŠIF?

V prvom rade sa každý deň uskutočňuje priamy kontakt a výmena informácií medzi audítormi Komisie a audítormi členských štátov, ktorí sa tiež podieľajú na auditoch Komisie, aby sa poučili a podelili sa o spoločné skúsenosti. Výročné audítorské koordinačné zasadnutia poskytujú veľmi dôležitú príležitosť na dvojstranné výmeny. Každý rok sa audítorské útvary Komisie stretávajú

s audítorskými orgánmi v každom členskom štáte s cieľom koordinovať ich plány a metódy auditu. Toto je zároveň záväzok podľa NSU.

Naša spolupráca s audítormi členských štátov však zachádza ďaleko za hranice regulačných záväzkov. Už takmer tri desaťročia audítorské útvary Komisie a kontrolné orgány členských štátov organizujú plenárne zasadnutia v niektorom z členských štátov. Okrem toho sa dvakrát až trikrát ročne konajú viacstranné technické schôdze v Bruseli, na ktorých sa diskutuje o najnovších výzvach v súvislosti so spoločnými prístupmi a metódami auditu a s výkladom príslušných právnych predpisov. Tieto schôdze umožňujú kolegovi zo siete, aby sa stretli a vymenili si skúsenosti a osvedčené postupy.

Ďalej sme rozvinuli postup vytvárania neformálnych pracovných skupín ad hoc medzi audítorskými útvarmi Komisie a zainteresovanými audítormi z členských štátov, ktorí spoločne pracujú na konkrétnych témach a podávajú správy na plenárnom zasadnutí, ktoré ich schvaľuje. Tieto skupiny sú stelesnením postupu spoločného vlastníctva produktov, ktoré sú výsledkom spoločných úvah a ich cieľom je vývoj a zostavenie metódik či pokynov v oblasti auditu.

Audítorské spoločenstvo EŠIF je sieť kolegov, ktorí si vymieňajú najlepšie

postupy, poučujú sa zo vzájomných skúseností a rozvíjajú sa na skupinu odborníkov z rôznych členských štátov, ktorí spoločným úsilím ochraňujú finančné záujmy EÚ a správne riadenie EŠIF.

Prečo je táto spolupráca dôležitá?

Pre audítorské útvary Komisie majú informácie o výzvach v teréne v členských štátoch a ich regiónoch zásadný význam s cieľom pomáhať pri prekonávaní alebo predvídaní ťažkostí. Výmena informácií je nevyhnutná v záujme komunikácie s audítorským spoločenstvom o metodických nástrojoch (prístupy a kritéria hodnotenia auditov, kontrolné zoznamy atď.) alebo o významných iniciatívach Komisie, ako sú:

- nadväzovanie na dôležité odporúčania Skupiny na vysokej úrovni týkajúce sa zjednodušenia pre prijímateľov EŠIF v súvislosti s auditovými otázkami;
- posilnené primerané auditové prístupy na zabezpečenie záruky v programovom období rokov 2021 – 2027;
- v súvislosti s koordináciou prístupov medzi audítorskými orgánmi a Európskym dvorom audítorov zavedenie jednotnej koncepcie auditu a predchádzanie zbytočnému zaťažaniu auditovaných subjektov.

V rámci príkladu tejto spolupráce audítorské spoločenstvo v roku 2018 prijalo a vydalo „Chartu osvedčených postupov pri vykonávaní auditov v rámci politiky súdržnosti, ENRF a FEAD“, ktorá sa týkala auditového cyklu a potreby posilnenej komunikácie s auditovanými subjektmi.

Jedna z pracovných skupín nedávno vydala diskusný dokument o auditovej dokumentácii a kontrolnom zázname. Ďalšia skupina pomáha s rozvojom budúcich sekundárnych právnych predpisov o auditových vzorkách. V minulosti jedna z pracovných skupín pomáhala s preskúmaním rozhodnutia Komisie, ktorým sa stanovujú usmernenia o určení finančných opráv, ktoré sa majú uplatňovať na výdavky financované Úniou pri nedodržaní pravidiel verejného obstarávania. Ďalšia skupina pracovala na tom, ako čo najlepšie využívať overovanie riadenia v rámci auditov.

Vieme, aké dôležité je otvorene poskytovať zistenia auditu, aby sa zabezpečilo zákonné a regulované vynakladanie finančných prostriedkov. Poskytujeme poradenstvo o uplatňovaní spoločnej typológie chýb pre riadiace a audítorské orgány s cieľom poskytovať koordinovanú spätnú väzbu riadiacim orgánom a pomáhať im zlepšovať overovanie. Čoskoro bude k dispozícii správa o auditových zisteniach Komisie za programové obdobia rokov 2007 – 2013 a 2014 – 2020, v ktorej sa riadiace orgány budú môcť informovať o opakujúcich sa chybách a podeliť sa o ponaučenia, osvedčené postupy a jednotné odborné normy.

Akú najcennejšiu skúsenosť ste najnovšie získali pri výmene informácií medzi Komisiou a audítorskými orgánmi členských štátov?

Poskytovanie záruky za také významné finančné krytie, aké je dostupné cez Európsky fond regionálneho rozvoja a Kohézny fond prostredníctvom spoločného riadenia s približne 300 progra-

mami, ktoré sa vykonávajú v Európe a týkajú sa fondov GR REGIO, je skutočne zložitá, náročná, no fascinujúca úloha. GR REGIO vlastne nemá veľmi veľa audítorov. Našimi hlavnými poskytovateľmi záruky sú stovky audítorov z približne 80 audítorských orgánov v členských štátoch. Podľa mňa je mimoriadne dôležitá každodenná komunikácia a transparentnosť s kolegami z audítorských orgánov. Našou úlohou je dohliadať na audity, o ktorých nám podávajú správy naši audítorskí partneri, zabezpečovať uplatňovanie vysokých štandardov a súčasne preukazovať naše významné ocenenie príspevku vnútroštátnych a regionálnych audítorov k poskytovaniu záruky a zabezpečovaniu súladu s vykonávaním politiky. Znamená to, že sa môžeme spoľahnúť na audítorské orgány a súčasne znášať celkovú zodpovednosť za plnenie rozpočtu a poskytovanie záruk.

V tejto súvislosti si najviac cením skúsenosti vyplývajúce z odborných kontaktov s kolegami v členských štátoch. Musia riešiť neuveriteľne zložitú otázku a odvádzajú obdivuhodnú prácu za náročných okolností. Prostredníctvom spolupráce a odbornej podpory audítorov GR REGIO preukazujeme, že Komisia nie je inštitúcia bez tváre. Za všetkými usmerneniami, pokynmi, výkladovými poznámkami, kontrolnými zoznamami a opravami stoja kolegovia, ktorí sú im pripravení pomôcť.

Akú radu by ste dali audítorskému spoločenstvu, predovšetkým na pozadí nedávnych výziev, ako je COVID-19?

Audítori, či už v Bruseli, alebo v členských štátoch, sú teraz pod mimoriadnym tlakom. Očakáva sa, že budeme pružne reagovať na uložené pracovné a cestovné obmedzenia a že budeme prihliadať na ťažkosti, ktorým čelia členské štáty a orgány riadiace programy. Napriek tomu nesmieme podkopať všeobecný záväzok dodržiavať pravidlá a zákony. Ihneď po skončení krízy, ba dokonca ešte predtým bude rozpočtový

orgán vyžadovať záruku za to, že všetky fondy vrátane Investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus boli využité podľa plánu a s dodržaním všetkých platných právnych záväzkov. Toto je výzva pre nás a ešte viac pre audítorov v členských štátoch, ktorí majú ešte bližší kontakt s vykonávaním. Nadchádzajúce zvýšenie finančných prostriedkov podľa najnovších návrhov Komisie na obnovu a oživenie našich spoločností a hospodárstiev tiež dodatočne zaťažujú vykonávanie a istotne prinesie nové typy inherentných rizík.

Preto kolegom z audítorského spoločenstva radím, aby si ešte raz premysleli, ako zvýšiť efektívnosť, s cieľom pomôcť odstrániť tzv. pozlacovanie a neúmernú byrokraciu tak, že orgánom riadiacim programy poradia, ako navrhnuť možnosti hromadných zjednodušených nákladov. Audítorské spoločenstvo by malo pokračovať vo svojej odbornej auditovej činnosti v súlade s našimi spoločnými vysokými štandardmi v záujme vzbudenia dôvery európskych občanov a zainteresovaných strán v efektívne a zákonné vykonávanie veľmi potrebného finančného krytia na obnovu našich hospodárstiev a zblížovanie našich území.

Čo je najväčšia výzva v súvislosti s poskytovaním záruk v období rokov 2021 – 2027?

Audítorské spoločenstvo EŠIF sa musí naďalej riadiť vysokými štandardmi pri poskytovaní záruk a súčasne uplatňovať čo najväčšie zjednodušenie a proporionalitu s cieľom znížiť kontrolnú záťaž pre orgány riadiace programy a prijímateľov. ■

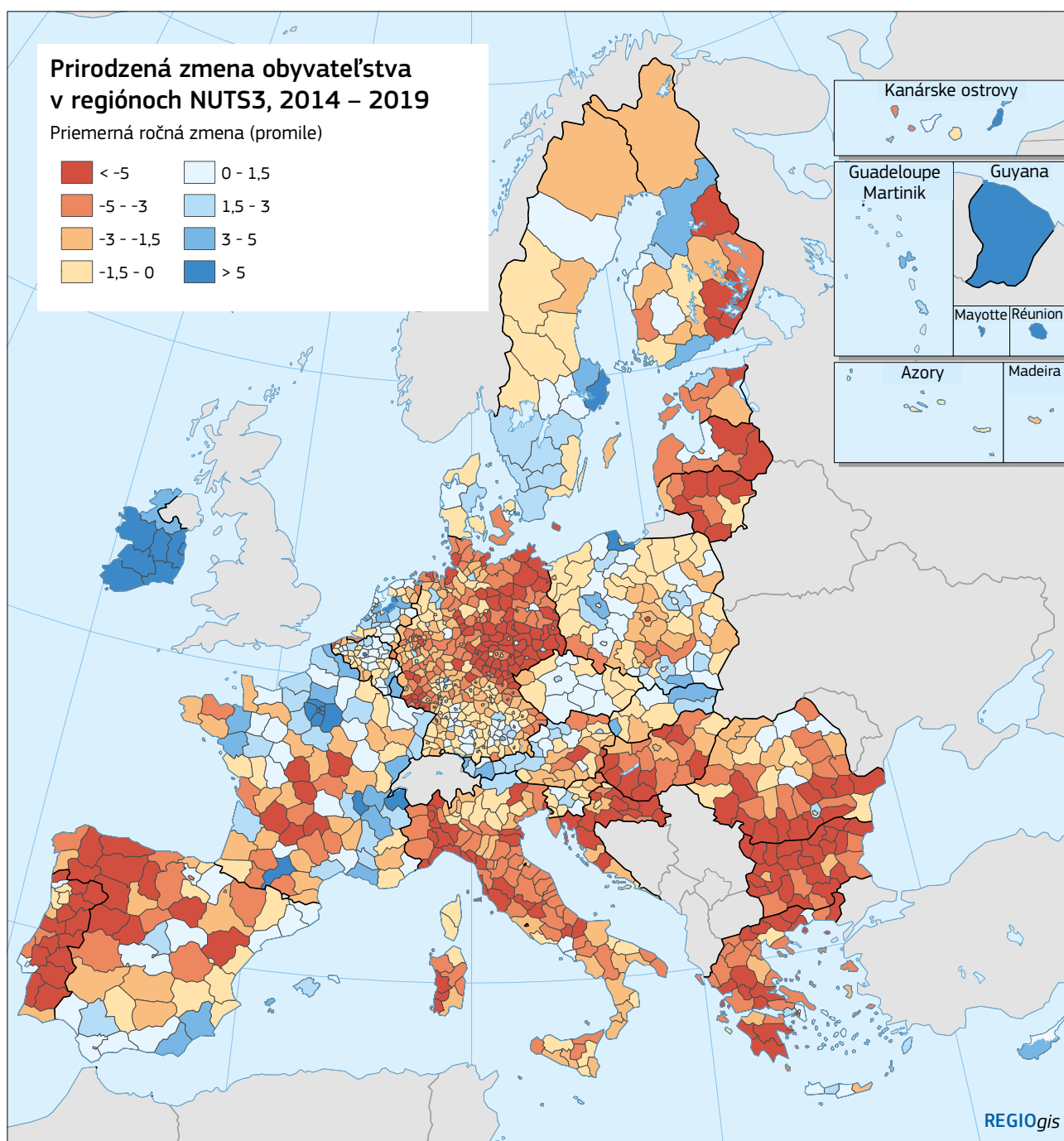
ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://europa.eu/!rP39yg>

Pohyb obyvateľstva v rámci EÚ a regiónov

Na týchto dvoch mapách sú znázornené dva zdroje zmeny regionálneho obyvateľstva. Prvá mapa znázorňuje prirodzenú zmenu, ktorá bola na úrovni EÚ negatívna. Úmrtia v EÚ boli v rokoch 2014 – 2019 početnejšie ako narodenia o 1,2 milióna. Za to isté päťročné obdobie sa v troch zo štyroch regiónov vyskytla negatívna prirodzená zmena. Platilo to najmä pre vidiecke regióny s priemernou ročnou prirodzenou zmenou -2,3

na tisíc, pričom v prechodných regiónoch to bolo -1,2 a v mestských regiónoch 1,0. Negatívna miera prirodzeného rastu vo vidieckych regiónoch však nebola spôsobená nižšou plodnosťou, keďže vo vidieckych regiónoch sa vyskytuje mierne vyššia plodnosť. Dôvodom bolo to, že vo vidieckych regiónoch žije mierne staršie obyvateľstvo a menej žien v reprodukčnom veku oproti mužom v rovnakom veku.

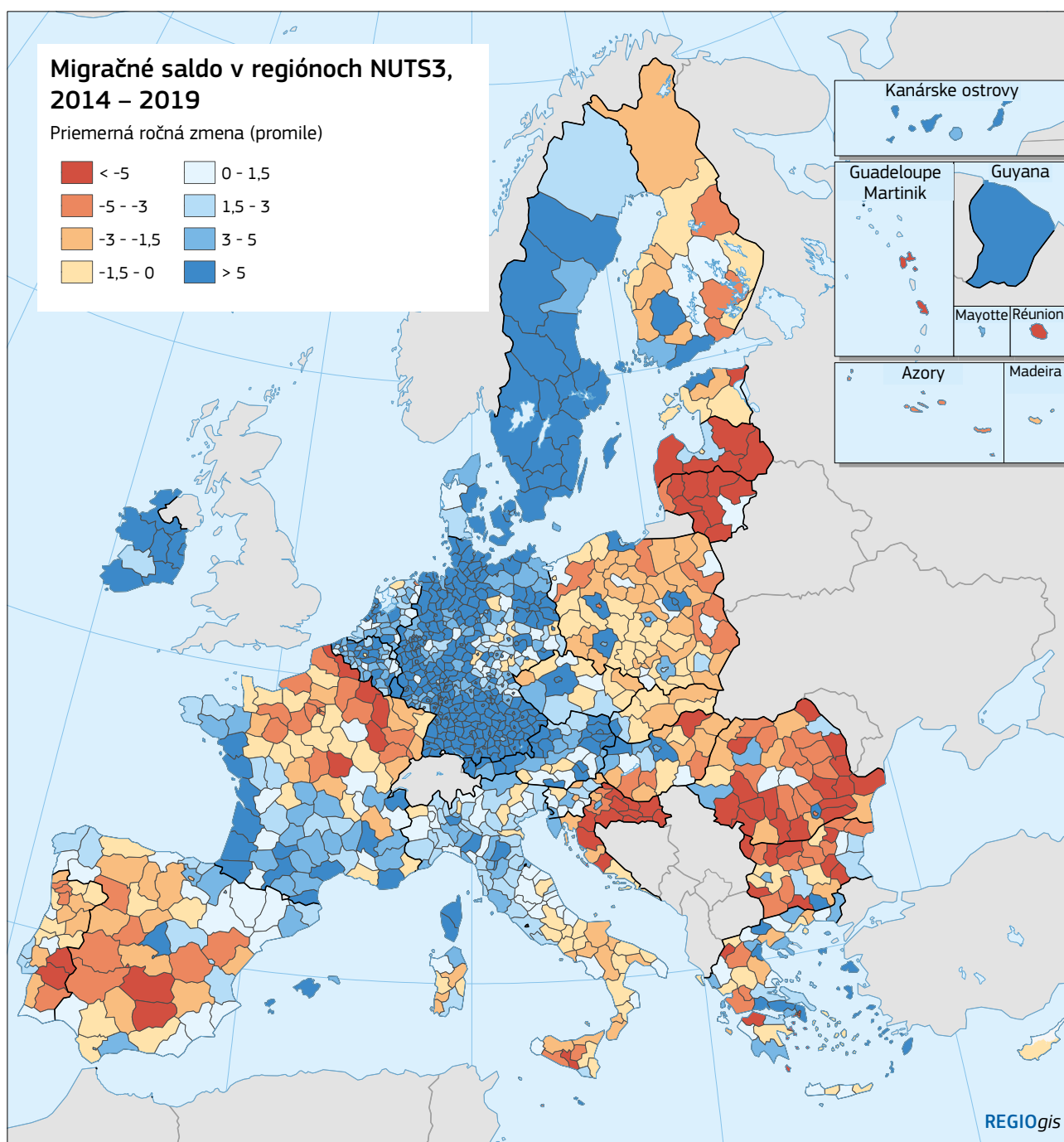

Zmena medzi 1. 1. 2014 a 1. 1. 2019

Zdroj: GR REGIO na základe údajov Eurostatu (demo_r_gind3)

Migračné saldo je pozitívnejšie na úrovni EÚ. V rokoch 2014 – 2019 sa do EÚ prisťahovalo o 5 miliónov viac osôb, ako sa z nej vystaňovalo. Sú tu zahrnutí aj utečenci, ktorí zostali v EÚ po kríze v roku 2016. V migračnom salde na regionálnej úrovni sa tiež zohľadňujú pohyby medzi regiónmi alebo v rámci EÚ, alebo vo vnútri členského štátu. Na rozdiel od prirodzeného

rastu je migračné saldo pozitívne vo všetkých troch typoch regiónov. Najvyššiu hodnotu má v mestských regiónoch, pričom priemerná ročná miera migračného salda dosahuje 3,4 na tisíc, zatiaľ čo v prechodných regiónoch dosahuje 2,3 a vo vidieckych regiónoch 0,6. V dvoch z piatich regiónov sa však viac osôb odsťahovalo, ako prisťahovalo. ■

Rast medzi 1. 1. 2014 a 1. 1. 2019

Zdroj: GR REGIO na základe údajov Eurostatu (demo_r_gind3)

ZAZELENANIE MESTSKÝCH OBLASTÍ V STREDNEJ EURÓPE

CELKOVÁ INVESTÍCIA
2 391 300 EUR

PRÍSPEVOK EÚ
2 005 050 EUR

V projekte Mestské zelené pásy sa vytvorili nové spôsoby, ktorými môžu obyvatelia a miestne orgány v mestách v siedmich krajinách strednej Európy spoločne riadiť zelené priestranstvá. Vďaka iniciatíve financovanej z EFRR sa zabezpečilo prekvitanie miestneho životného prostredia a kvality života.

Parky, zalesnené plochy a verejné záhrady sú „zelenými pľúcami“ veľkých a malých miest. Obyvateľom poskytujú priestor na oddych na čerstvom vzduchu a zlepšujú biodiverzitu, kvalitu ovzdušia, úroveň hluku a prístupnosť okolitých štvrtí.

Skupina desiatich vládnych orgánov a výskumných organizácií v siedmich krajinách strednej Európy skúmala nové spôsoby, ako dosiahnuť tieto žiaduce ciele. Výsledkom je projekt Mestské zelené pásy a Príručka inteligentnej správy, ktoré sú teraz dostupné na webovom sídle projektu.

Inteligentná stratégia

Partneri tri roky skúmali tri stratégie správy založené na inteligentných technológiách a spolupráci medzi zainteresovanými stranami a subjektmi verejného sektora.

Prvá sa sústredila na potenciál geoinformatiky. Výskumníci zostavili nástroj inteligentného plánovania, ktorý využíva satelitné údaje s cieľom pomôcť regionálnym orgánom plánovania pri rozhodovaní o tom, ako využiť zelené plochy, udržiavať ich a či sú udržateľné alebo ziskové.

Druhá stratégia bola zameraná na angažovanie komún. V projekte Mestské zelené pásy sa vytvoril prehľad techník,

ktoré podnecujú miestnych obyvateľov, aby vytvárali nápady, plány správy a povedomie v záujme podpory zelených zdrojov vo svojom okolí.

Tretou a poslednou témou bola správa založená na spolupráci, v ktorej sa preštudovali spôsoby, pomocou ktorých by mohli zainteresované strany a útvary miestnych samospráv komunikovať a spolupracovať v súvislosti so zelenými priestranstvami. Táto časť zahŕňala príručku odborného vzdelávania pre miestne samosprávy.

Trváci vplyv

Partneri projektu otestovali svoje stratégie v ôsmich miestnych pilotných opatreniach, ktoré boli vytvorené spolu s miestnymi orgánmi. Výsledné zistenia ovplyvnili regionálne plány ekologických opatrení a mnohé iniciatívy pokračovali aj po skončení projektu.

Napríklad jeden z programov, v ktorom sa obyvatelia starali o 26 zelených priestranstiev v maďarskom meste Budapešť, sa rozširuje do ďalších lokalít v meste. V ďalšom programe v slovinskom meste Maribor sa návrh obnovy mestskej zelenej plochy vytvorený zainteresovanými stranami zahŕňa do miestneho plánu oživenia.

Regióny zapojené do projektu si tiež vymieňali nápady a nástroje. Poľské mesto Krakov zisťuje, ako by mohlo vytvoriť vlastný program správy vedený obyvateľmi. Chorvátske mesto Zadar zase prijalo aplikáciu na zber údajov vyvinutú talianskym mestom Padova, ktorá mu umožňuje rozšíriť katastrálne záznamy. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://www.interreg-central.eu/Content.Node/UGB.html>

ZDRAVOTNÍCKA POMÔCKA, KTORÚ MOŽNO NOSIŤ, ZEFEKTÍVŇUJE STAROSTLIVOSŤ O PACIENTOV

CELKOVÁ INVESTÍCIA
4 617 460 EUR

PRÍSPEVOK EÚ
2 308 730 EUR

Vedci z Belgicka a Holandska vytvorili pomôcku, ktorú možno nosiť a ktorá monitoruje životné funkcie nemocničných pacientov v reálnom čase. Monitor vyvinutý v cezhraničnom projekte „wearIT4health“ financovanom z EFRR spríjemňuje pobyt v nemocnici a uvoľňuje zaneprázdnené zdravotné sestry a lekárov, aby sa mohli zameriavať na starostlivosť.

Malé bezdrôtové zariadenie zlepšuje monitorovanie a nadväzujúce sledovanie nemocničných pacientov, ktorí nie sú pod neustálym dozorom v pohotovostnej alebo intenzívnej starostlivosti.

Nemocniční pacienti sú často napojení na širokú škálu rozličných prístrojov, ktoré jednotlivo kontrolujú osobitné životné funkcie. Pomôcka wearIT4health meria súčasne päť funkcií – srdcový tep, saturáciu kyslíkom, dychovú frekvenciu, zmenu krvného tlaku a teplotu pokožky. Potom tieto údaje priamo zasiela do nemocničných záznamov pacienta.

Keďže táto pomôcka je prenosná a nevyžaduje si žiadne káble, je pohodlnejšia a praktickejšia ako tradičné monitorovanie. Personál môže presúvať osoby medzi oddeleniami bez toho, aby bolo potrebné odpojiť a opätovne zapojiť prístroje. Pacienti sa môžu voľnejšie pohybovať po nemocnici a súčasne zostať bezpečne monitorovaní.

Podpora personálu

Praktické využitie sa týka aj vedenia záznamov. Táto pomôcka zjednodušuje zber, zadávanie a analýzu údajov pacienta.

Zdravotné sestry už nemusia počas dňa zaznamenávať údaje z mnohých rôznych prístrojov, takže majú viac času na starostlivosť a zdravotnícke úkony. Lekári môžu rýchlo skontro-

lovať údaje v ústrednom zázname, doplniť poznámky alebo upravovať súbor tak, aby sa zachovali len najdôležitejšie údaje.

Spracovateľské funkcie organizujú hromadné údaje s cieľom pomáhať zdravotníckemu personálu prijímať najlepšie rozhodnutia pre pacientov. Pomôcka vypočítava skóre včasného varovania (EWS) na základe údajov s cieľom varovať lekárov, ak niečo nie je v poriadku. Vyvíja sa aj pokročilejší predpovedný výstražný systém s cieľom signalizovať konkrétnejšie riziká závažných problémov, ako je infarkt.

Komerčná spolupráca

Pomôcka wearIT4health bola navrhnutá tak, aby bola kompatibilná so systémami IT v rôznych nemocniciach euroregiónu Mása – Rýn, ktorý sa rozprestiera na územiach Belgicka, Holandska a Nemecka.

Nemocnice a technologické spoločnosti v regióne vytvorili systém, zatiaľ čo lekári a zdravotné sestry schválili jeho špecifikácie, aby sa zabezpečilo, že odráža realitu zdravotníckej práce. Projektovému tímu radili aj zdravotníci, obchodní a právni odborníci.

Po uskutočnení laboratórnych testov, ktorými sa zabezpečilo, že pomôcka je bezpečná a spĺňa zdravotnícke normy, sa pomôcka otestovala na približne 60 pacientoch v rôznych nemocniciach regiónu Mása – Rýn.

Hneď, ako budú partneri projektu wearIT4health presvedčení, že prototyp je hotový, prenesú technológiu do spoločnosti, ktorá vykoná konečný vývoj komerčnej výroby. MSP a kancelárie pre prenos technológií v celom cezhraničnom regióne pomáhajú zabezpečiť hladký prechod na trh a do starostlivosti o pacientov. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://www.wearit4health.com/>

PROJEKTY

ROVNOSŤ SMERUJE VPRED V ÍRSKU A SEVERNOM ÍRSKU

CELKOVÁ INVESTÍCIA
1 453 220 EUR

PRÍSPEVOK EÚ
1 235 240 EUR

Ženy na obidvoch stranách írskej hranice prevzali vedúce úlohy vo svojich komunitách vďaka projektu na budovanie mieru financovanému EÚ.

Severné Írsko a pohraničné oblasti Írska roky trpia dôsledkami historického konfliktu. Cieľom projektu Nová kapitola bolo odstraňovať rodové rozdiely a prispievať k mieru a snahám o zmiernenie prostredníctvom posilnenia postavenia miestnych žien v obidvoch regiónoch.

V projekte sa zostavilo 10 stredísk kapitoly, v ktorých sa môžu miestne ženy pravidelne schádzať. Väčšina stredísk sa nachádzala v Severnom Írsku, no zastúpené boli aj írske mestá v blízkosti hranice, napr. Letterkenny a Cavan.

Každý mesiac sa celkovo zapojilo asi 310 žien z rôznych pomerov a vekových skupín. Zorganizovali sa podujatia na vytváranie kontaktných sietí, aby sa jednotlivé kapitoly mohli navzájom stretnúť a poučiť sa od hosťujúcich rečníčok.

Každé stredisko kapitoly vytvorilo komunitný projekt zameraný na zlepšenie rovnosti, ako aj na mier a zmierenie. V írskom meste Louth členky kapitoly vypracovali analýzu potrieb miestnych žien a vydali správu o prekážkach, ktorým čelia. V Newtownabbey bol komunitný projekt založený na pouličnej nástennej maľbe, ktorá mala inšpirovať okolitú štvrt' o jej minulosti, prítomnosti a budúcnosti.

Strediská kapitoly nezávisle viedli samotné ženy a členky si zvolili predsedníčku, tajomníčku a pokladníčku. Tímy potom najali a mentorovali nové členky, ktoré pokračovali v ich práci.

Inšpirácia na zapojenie

V každom stredisku boli poskytnuté odborné kurzy, ktoré členkám pomohli zapojiť sa do verejného života a prijímania politických rozhodnutí. Školenia boli zamerané na verejný prejav a vodcovské zručnosti, kariérny rozvoj, zvládanie konfliktov a kultúrnu rozmanitosť. Účastníčky sa tiež naučili, ako sa vytvárajú právne predpisy na severe aj juhu hranice.

Členky kapitoly mohli tiež využiť individuálny koučing. Viac ako 670 koučovacích sedení bolo poskytnutých 167 ženám.

Projekt tiež pomáhal ženám vstúpiť do politiky a zoznámiť sa s politikmi z Írska a zo Severného Írska. Vyše 80 žien sa zúčastnilo na návštevách so sprievodom v Dáil Éireann (Írske zhromaždenie) a v Stormont (Severoírske zhromaždenie).

Deväť účastníčok vstúpilo do politiky a 14 si zabezpečilo vymenovanie do verejných rád, napr. v školách či MVO. Vďaka ich príspevkom sa navyše zlepšuje sociálna súdržnosť a začleňovanie. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://www.thenextchapter.eu/>

PROGRAM

5. – 22. OKTÓBRA

Brusel (BE)

18. Európsky týždeň regiónov a miest

12. – 13. OKTÓBRA

Brusel (BE)

Fórum najvzdialenejších regiónov 2020 – Spoločne za udržateľnú budúcnosť

PRÁVNE UPOZORNENIE

Európska komisia ani žiadna osoba konajúca v mene Európskej komisie nenesú zodpovednosť za možné použitie uvedených informácií.

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2020

PDF: ISSN 1725-826X KN-LR-20-002-SK-N

© Európska únia, 2020

Opakované použitie je povolené pod podmienkou uvedenia zdroja.

Politika opakovaného použitia dokumentov Európskej komisie sa riadi rozhodnutím 2011/833/EÚ (Ú. v. EÚ L 330, 14.12.2011, s. 39).

Na akékoľvek použitie alebo reprodukciu fotografií alebo iných materiálov, ktoré nepodliehajú autorskému právu EÚ, je nutné žiadať o povolenie priamo držiteľov autorského práva.

Tento časopis sa tlačí v angličtine, bulharčine, francúzštine, gréčtine, nemčine, poľštine, rumunčine, španielčine a taliančine na recyklovanom papieri. Je dostupný online v 22 jazykoch na adrese: http://ec.europa.eu/regional_policy/sk/information/publications/panorama-magazine/

Obsah tohto vydania bol dokončený v júli 2020.

FOTOGRAFIE (STRANY):

Obal: © Región Emilia-Romagna

Strana 3: © Európska únia

Strana 6: © iStock/sturti

Strana 7: vľavo © Lodžské vojvodstvo; vpravo © iStock/triloks

Strana 8: hore © iStock/mediamasmedia; dole © iStock/AndreyPopov

Strana 9: © iStock/Pgallery

Strana 10: © iStock/PatrikSlezak

Strana 11: © Science for Environment Foundation

Strana 13: © Nova Gorica/Šempeter-Vrtojba

Strana 19: © iStock/kjekol

Strana 20: © iStock/FabioFilzi

Strana 21: © iStock/gilaxia

Strana 22: hore © iStock/sanddebeauthel

Strana 23: © iStock/joannatkaczuk

Strana 23: © iStock/scyther5

Strana 24: © Európska únia/Nuno Rodrigues

Strana 25: © Európska únia

Strana 26: © iStock/emmedici

Strana 27: © iStock/gerenme

Strana 30: © Región Emilia-Romagna

Strany 32, 33, 34, 35: © Región Emilia-Romagna

Strana 36: 01 © María Vázquez Ruíz de Ocenda; 02 © VVT (Transport Association of Tyrol Ltd.); 03 © Croatia Medfest; 04 © Emilio Norali; 05 © Carlos López Gálvez; 06 © Gorreana Tea Factory; 07 © Jan Rusek

Strana 37: 08 © Projekt TecnOlive; 09 © Erasmus+ Glean;

10 © Samspráva Sobral de Monte Agraço;

11 © Olga Smirnova; 12 © Medtech 4Europe

Strana 39: © Eurocities

Strana 40: © Európska únia

Strana 44: © iStock/RomanBabakin

Strana 45: © iStock/D-Keine

Strana 46: © iStock/izusek;

ZOSTAŇME V KONTAKTE

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

@EUinmyRegion

EUinmyRegion

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

EUinmyRegion

[euinmyregion](https://www.instagram.com/euinmyregion)

ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/ferreira_en
[@ElisaFerreiraEC](https://twitter.com/ElisaFerreiraEC)

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie

Európska komisia
Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku
Komunikácia – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu